ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ – ОЛИЙ БАХТ

OZBEKISTON KASABA UYUSHMALARI FEDERATSIYASI
FEDERATION OF TRADE UNIONS OF UZBEKISTAN

ИШОНЧ

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

2 декабрь, сешанба 1997 йил №141 (491)

Сешанба, пайшанба ва шанба кунлари чиқади

УШБУ СОНДА:

АЙЛАНМА МАБЛАҒЛАР АЙЛАНИШИ ЛОЗИМ
2-БЕТДА

ҚОНУН УСТИВОР БЎЛСИН
3-БЕТДА

ЎЗБЕКЛАР ЖАҲОН КЎРГАЗМАЛАРИДА
4-БЕТДА

«Наврўз» жамоа-ширкат хўжалигига қарашли сут-товар фермаси Касби туманидаги юқори кўрсаткичли жамоалардан ҳисобланади. Бу ерда 655 бош қорамол бўлиб, айни пайтда уларни қишловдан муваффақиятли олиб чиқиш учун катта миқдорда ем-хашак жамғарилган. Жорий йилнинг ўтган 10 ойи мобайнида фермада гўшт ишлаб чиқариш ошиғи билан адо этилди. Шунингдек, 246 бош соғин сигирдан 490 тонна сут соғиб олинди.

Суратда: ферма мудири, тажрибали чорвадор Бобоқул Қаршиев.

Ш.ШАРОПОВ (ЎзА) олган сурат.

ИҚТИСОДИЁТ ХАБАРЛАРИ

АНДИЖОН. Олтинкўл тирикотаж ишлаб чиқариш ҳиссадорлик жамиятининг муваффақиятлари тез-тез тилга олинадиган бўлиб қолди. Бу корхона ўз муваффақиятлари натижасида 20 миллион сўмдан ортиқ соф фойда кўрди. Бу ерда 1 минг 100 киши меҳнат қилади. Корхона эришган ютуқларга яна бир сабаб — бу буюртмачи мижозларнинг таклиф ва фикрлари ҳам режалаштиришда ҳисобга олинаётганидадир.

Биргина «Алишер Навоий интернейшнл» Америка-Ўзбекистон қўшма корхонасида ҳар куни 160-170 тоннага яқин трикотаж тўқиб чиқарилмоқда.

Олтинкўл туманида фаолият кўрсатаётган бундай ишлаб чиқариш корхоналари республикамиз истеъмол бозорини бойитишда муҳим аҳамият касб этмоқда.

***

БУХОРО. Мамлакатимизда автомобиль машиналарига бўлган эҳтиёж кундан-кунга ошиб бормоқда. Уларнинг сони бугунга келиб бир ярим миллиондан ошиб кетди. Бу ҳол табиийки, нефть ва нефть маҳсулотларига бўлган талаб шу рақамларга хос равишда ўсишига олиб келади.

Бухоро нефтни қайта ишлаш заводи бир йилда 2,5 минг тонна газ конденсатини ишлашга мўлжалланган.

Яқинда бу ерга Франциянинг Нефть институтидан энг замонавий ишлаб чиқариш техникалари олиб келиб ўрнатилди. Юқори сифатли бензин, дизел ёқилғиси, керосин каби ёқилғилар заҳарли моддалардан шу ернинг ўзида тозаланадиган бўлди.

***

СУРХОНДАРЁ. Музробод туманида ажойиб автосервис қурилиши бошлаб юборилди. Бу ерда ҳозир 7 та катта-катта қурилиш жамоаси жадал суръатлар билан меҳнат қилмоқда. Автосервис жорий йилнинг охирида фойдаланишга топширилади. Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, аҳолига техник хизмат кўрсатиш билан бирга аҳолини иш билан таъминлаш масаласи ҳал бўладиган бўлди. Тиббиёт пункти, ошхона, сартарошхоналарни ҳам ўз ичига олган, мазкур автосервиснинг ишга тушишини ҳамма қизиқиш билан кутмоқда.

***

СИРДАРЁ. Бахмал туманидаги қишлоқ ижтимой инфраструктурасини ривожлантиришга алоҳида эътибор берилаяпти. Шу мақсадда тумандаги барча хўжаликларда хизмат кўрсатиш мажмуи-гузарлар ташкил этилмоқда. Яқинда туман марказида ана шундай гузарлардан бирининг дастлабки қисми-чойхона, ошхона фойдаланишга топширилди. Айни пайтда бу ерда маиший хизмат ўчоқлари, кийим тикиш ательси, телерадио устахонаси, соатсозлик ҳамда пойафзал таъмирлаш устахоналарини ҳам қисқа муддат ичида ишга тушириш чоралари кўрилмоқда.

РЕСПУБЛИКА БИРЖАЛАРИДА

Республика Кўчмас мулк биржаси ва унинг вилоят филиалларида ўтган ҳафтада 19 маротаба савдо бўлиб ўтди. Уларнинг 13 таси кимошди, 6 таси биржа савдоларидир.

Ҳафта давомида 248 та турли кўчмас мулклар ишбилармонлар ихтиёрига берилди. Уларнинг биржадагй сотув ҳажми 101 млн.822 минг сўмдан иборат бўлди.

Савдолар даврида 13 та Қишлоқ хўжалиги ва Ўзмевасабзавотузумсаноат объектлари, 6 та Ўзгўштсутсаноат уюшмаси объектлари, 20 та қурилиши тугалланмаган объектлар, 1 та зарар билан ишлаётган корхона, 81 та автотранспорт воситаси, 121 та ер участкалари, улардан 82 таси уй-жой қуриш учун ер майдонлари, 45 та уй-жой ва бошқалар сотилди.

Ўтган ҳафтада Кўчмас мулк биржасида сотилган мулклар ичида энг йирик мулклар биржанинг марказий аппаратида, биржа савдолари орқали сотилди. Тошкент вилояти Чирчиқ шаҳрида ОТХЖ «Фотон»га қарашли корхона 60 млн.136 минг сўмга, Тошкент шаҳрида жойлашган ишлаб чиқариш биноси 21 млн. 802 минг сўмга сотилди.

Сон жиҳатидан энг кўп объектлар қуйидаги биржа филиалларида сотилди: Қорақалпоғистон Республикасида (62), Наманганда(36) ва биржанинг Тошкент шаҳар филиалида (33).

Мазкур ҳафтада РКМБ филиаллари ўртасида сотув ҳажми бўйича биржанинг Марказий аппарати биринчи ўринни эгаллади. Марказий аппаратда ҳафта давомида 2 та мулк 81 млн.938 минг сўмга сотилди.

Кўчмас мулк биржасида ўтган ҳафтада бўлиб ўтган савдоларда мулкнинг бошланғич нархига нисбатан сотилиш баҳосининг ўсиш суръати республика бўйича 1,06 баробарни ташкил этди.

***

Республика Қимматли Қоғозлар биржасида бўлиб ўтган оддий акциялар савдосида 18 та ҳиссадор жамиятлар қатнашди. Улар ўзларининг 50,4 мингта акцияларини сотиб - 37,9 миллион сўмлик маблағга эга бўлдилар. Шу савдода 26 та брокерлик идоралари яхши фаолият кўрсатдилар. Энг катта самарадорликка Қашқадарё вилояти «Мелиоқурилиш» ҳиссадор жамияти эришди. Улар 10 миллион сўмлик 10 мингта акцияларини сотилишига эришдилар.

***

Республика кўп тармоқли «Ўзбекистон» деҳқончилик саноати биржасида бугалги ким ошди савдосига 1,6 миллиард сўмлик маҳсулотлар қўйилди. Савдо жараёнида 8 миллионсўмлик учта шартнома имзоланди.

Янги технология самараси қандай бўлди?

ИШ УНУМИ ҲОСИЛДА...

Маълумки, шу йил республикамизнинг барча вилоятларида андижонлик деҳқонларнинг тажрибаси асосида катта-катта майдонларга плёнка остига чигит экилганди. Мана 1997 йил якунланаяпти. Хўш, ушбу тажриба деҳқонларга маъқул тушдими, деган ўринли савол туғилади. Биз мазкур саволга жавоб олиш мақсадида Қашқадарё вилоят Китоб туманидаги «Навбаҳор» жамоа хўжалигида бўлдик. Хўжалик деҳқонлари бу йил мавжуд 620 гектар пахта майдонининг 185 гектарига андижонликларнинг тажрибаси асосида чигит экишганди. Хўжалик бошқаруви раиси Хайрулла ШУКУРОВ қуйидагиларни гапириб берди:

- Очиғи, дастлаб янгиликни ҳазм қилиш қийин кўчди. Чунки, плёнка остига чигит экишнинг ўзига хос мураккаб жараёнлари бор экан. Бироз елиб-югуришга тўғри келди. Ерни экишга тахтлаш муҳим аҳамият касб этаркан. Авваллари ер ҳоссаси ўрганиб-ўрганилмай чигит экилаверарди. Янги усулда эса чигит экиладиган майдонлар алоҳида эътибор ҳамда меҳнатни талаб қиларкан. Биринчидан, тупроқнинг ниҳоятда майин бўлиши шарт. Тўғрисини айтганда, деҳқонларимиз бу тажрибани қўллашдан дастлаб норози ҳам бўлишди. Сарф-харажат кўпайиб кетишидан хавфсирашди.Лекин ҳар қандай хавф-хатар, шубҳа-гумонларни четга суриб, чигит плёнка остига экилди. Ғўза парваришини андижонлик пахтакорларнинг тажрибаси асосида ташкил этдик. Плёнка остига экилган ғўзалар оддий усулда экилган ғўзага нисбатан қарийб бир ой олдин пишиб етилгандан кейингина деҳқонларимизда аллақандай умид пайдо бўлди.

- Натижа қандай бўлди?

- Дастлабки ҳисоб-китоблар бўйича плёнка остидаги майдонлардан гектарига 35-38 центнердан ҳосил кўтарганимиздагина кетган сарф-харажатни қоплашимиз мумкинлигини аниқланган эди. Пировард натижада эса тахминимиздан ҳам юқори кўрсаткичга эришдик. Плёнка остига чигит экилган мавжуд 185 гектар майдондан ўртача гектар бошига 50 центнердан ҳосил кўтарилди. С.Мустафоев, С.Отақулов, Э.Хонназаров,С.Шукуров, М.Дониёров, П.Абдуллаев бошлиқ ижарачилар жамоасида ҳатто ҳосилдорлик гектар бошига 52-53 центнерга тўғри келди.

- Умуман хўжаликда пахта тайёрлаш режаси қанақа эди?

- Давлатга жами 1920 тонна пахта етказиб бериш режалаштирилганди. Биз эса бу рақамни 2300 тоннага етказиб, режани ошиғи билан уддаладик. Режани уддалашимизда ана шу андижонлик деҳқонларнинг тажрибаси қўл келди, десам сира адашмайман. Юқорида номлари тилга олинган жамоалар режани бошқа ижарачиларга нисбатан бир ой олдин уддалашди. Шундан кўриниб турибдики, плёнка остига чигит экишнинг афзаллиги катта экан. Деҳқонларимиз ҳам дастлаб иккиланишган бўлишса, бугунги кунда илғор тажриба ўз самарасини берганидан кейин баралла янги усулда чигит экишга розилик билдирмоқдалар.

- Эшитишимизча, 1998 йилда асосий майдонларга плёнка остига чигит экишга бел боғлабсизлар...

- Яқинда хўжалигимизда йил якуни билан умумий йиғилиш ўтказдик. Унда бош ҳосилотимиз Муродулла Отақулов, бош муҳандисимиз Ботир Омонов,хўжалик касаба уюшма қўмитаси раиси Абдулла Ҳасанов ва ўнлаб ижарачиларимиз сўзга чиқишиб, плёнка остига чигит экишнинг афзаллиги ҳаётда ўз исботини топганлигини қайд этишди ва 1998 йилда асосий майдонларга шу усулда чигит экиш кераклигига иқрор бўлдилар. Очиғи жамоамиз нима деса ўшани қиламиз. Чунки, биргина раиснинг ўзи бу хўжалик ишлаб чиқаришини ҳал қила олмайди. Хўжалик жамоаники. Мен эса оддий раҳбарман. Ўшаларнинг фикрини ҳисобга олган ҳолда иш юритиш, маслаҳатларига амал қилиш бурчимдир. Кўпчиликнинг фикрига, маслаҳатига қўшилмасликнинг иложи йўқ.

Айни вақтда далаларда кузги-қишки тадбирлар авж олиб кетди. Ҳосилдан бўшаган майдонлар ғўзапоядан тозаланди. Илғор механизаторларимиз кунига 50-60 гектар майдонни шудгор қилиб, далага маҳаллий ўғит ташиб чиқариш, ариқ-зовурларни тозалаш, ички сув шаҳобчаларини тартибга келтириш каби юмушлар бир-бирига боғлаб олиб борилаётир. Дала меҳнат аҳлига етарли даражада шарт-шароит яратиб берилган. Уларга икки маҳал иссиқ овқат ва мунтазам равишда чой тайёрлаб берилмоқда. Бундан ташқари, меҳнаткашларга ойлик маошлари ўз вақтидан кечиктирилмай бериб борилаётир. Шукурки, ҳисобимизда айланма маблағимиз бор экан, ишчиларни ижтимоий ҳимоя қилиш мақсадида уларга ўсимлик ёғи, буғдой, совун, омухта ем тарқатиб бериляпти. Шундан бўлса керак, одамларимизда меҳнат қилиб ғайрат кўрсатишга иштиёқ баланд.

Суҳбатдош, Аҳрор САМАРИДДИНОВ,

Аччиқ данак

РАЗЪЕЗДНИНГ ЭГАСИ БОРМИ?

Тобора гуллаб-яшнаётган давримизда шукроналик туйғулари қалбида барқ уриб яшаётганларни кўриб кишининг дили қувонади. Ҳаётимиз фаровонлашиб,бозорларимиз, рўзғорларимиз тўкин-сочин бўлиб бораётгани, тинчлик ва осудалик барқарорлик манбаи эканлиги шубҳасиздир.

Афсуски, ана шундай даврда тўқликка-шўхлик қилувчилар ҳам топилиб туради.

Яқинда Ховосдан Тошкент шаҳрига йўл олган электропоезд соат ўнларда Боёвут разъездидан ўтаётганида мол боқиб юрган ўсмир болалар вагонларга тош ота бошлашди. Отилган тошлардан бири вагон ойнасини чил-чил синдириб, Тошкент шаҳрида ўқийдиган толиб йигитнинг пешонасига тегиб, уни қаттиқ жароҳатлади. Пешонасидан қон оқаётганини кўрган йўловчи аёллардан бири йигитнинг жароҳатини дарҳол даструмоли билан артиб ювиб қўйди ва унга тезда шифокорга учрашни маслаҳат берди.

Йигит Гулистон шаҳрига тушиб, такси ёллаб, вилоят касалхонасининг жарроҳлик бўлимига йўл олди.

Бундай тартибсизликлар шаҳар атрофи поездларида тез-тез содир бўлиб туради. Тошкент вилояти шаҳар-туманларига қатнайдиган поездларда бир мунча тартиб ўрнатилди. Бунда участка милиция нозирлари, қишлоқ, маҳалла оқсоқоллари, жамоатчилик кучи билан эришилгани аниқ. Шундай экан, биз юқорида тилга олган Боёвут разъезди атрофидаги ҳудудларда ҳам безориликка чек қўйиш фурсати етмадимикин? Ўйлаймизки, боёвутликлар ҳам ўз ҳудудларида тартиб ўрнатиб, поездлар тинч-осойишта ўтишини таъминлай оладилар..

Садоқат ФАЙЗИЕВА,
«ИШОНЧ» мухбири

ЕТТИ ИҚЛИМ НАФАСИ

Франция ташқи ишлар вазири Юбер Ведрин Яқин Шарқ минтақасида тинчлик ўрнатиш учун шарт-шароитлар етарли эмаслигини айтмоқда. У яқинда Яқин Шарқ минтақаси бўйлаб сафарда бўлди. Франция ташқи ишлар вазирининг баёнот беришича, Яқин Шарқда тинчлик ўрнатиш ишида бир-бирига қарама-қарши ҳар икки томон — фаластинликлар ва Исроил ҳукумати манфаатларини бирдек ҳимоялаш лозим.

* * *

Россия ташқи ишлар вазири Евгений Примаков Коста-Рика пойтахти Сан-хосе шаҳрида меҳмон бўлиш билан Жанубий Америка давлатлари бўйлаб қилган сафарини якунлади. У Бразилия, Аргентина ва Колумбияда ҳам бўлди. Коста-Рикага қилган ташрифи давомида эса Гватемала, Гондурас, Сальвадор, Никарагуа давлатларининг ташқи ишлар вазирлари билан учрашди. Учрашув чоғида минтақавий хавфсизлик масалалари ҳамда БМТни ислоҳ қилиш муаммолари муҳокама этилди.

* * *

Малайзия Бош вазири Махатхир бин Муҳаммад Тайбэйда Тайвань БОШ вазири Винсент Сю билан музокаралар олиб борди. Учрашувда томонлар икки мамлакатнинг савдо-иқтисодий ҳамкорлигини чуқурлаштиришга келишиб олдилар.

* * *

Хитой Халқ Республикаси хавфсизлик идоралари Шинжон уйғур-автоном жумҳуриятида икки террорчини қўлга олдилар. Улар Шинжонни Хитой тасарруфидан чиқаришга уринаётган сепаратчилар ташкилоти номидан бир қатор қотилликлар содир этганликда айбланмоқдалар.

* * *

Россия Федерацияси президенти Борис Ельцин келгуси йилнинг январь ойида Чеченистонга ташриф буюради. Бу ҳақда президентнинг ўзи журналистлар билан бўлган учрашувда баёнот берган. Борис Ельцин Чеченистон раҳбарияти билан учрашиб, ушбу республика иқтисодиёти ва халқ хўжалигини кўтариш, шунингдек Москва билан Грозний ўртасидаги бир қатор можароли масалаларни муҳокама этади.

* * *

Япониянинг «Гео серин» компанияси янги мина қидирувчи мослама кашф этди. Ушбу мослама топилиши қийин бўлган пластик миналарни ҳам осонлик билан қидириб топишга ёрдам беради. Янги мина қидирувчи мосламада митти компьютер ўрнатилган бўлиб, у ҳар қандай хавфли нарсани дарров топади.

* * *

Ҳиндистоннинг Карнатака штатида сўнгги йиллардаги энг йирик автофалокат рўй берди. Халигери шаҳри яқинида йўловчиларга тўлиқ автобус кўприкдан дарёга қулаб тушди. Натижада 34 киши ҳалок бўлди. Фақат 15 йўловчигина қирғоққа сузиб чиқишга муваффақ бўлди.

Жаҳон ахборот агентликлари хабарлари асосида

Фармон ва ижро

УВОЛИДАН ҚЎРҚМАГАН ИЙМОНИДАН АЙРИЛАР

Биз қуйида «Ер тўғрисида»ги қонуннинг ижроси ва Ўзбекистон республикаси Президентининг «Экинзорларни пайҳон қилишга қарши курашни кучайтириш тўғрисида»ги фармонининг бажарилиши борасида прокурор таъсир чоралари тўғрисида гапирамиз.

Ер- хазина, давлатимиз бойлиги. У маълум муддатга хўжаликларга, ташкилотларга бериб қўйилган. Фақат ердан самарали фойдаланиш лозим. Аммо «Ер тўғрисида»ги қонун ижроси Зафаробод туманида кўнгилдагидек бажарилмаяпти. Шу сабабдан тумандаги «Уч қаҳрамон», Охунбобоев номли, Файзулла Хўжаев номли ижара ширкатлар бирлашмаларида умумий назорат тартибида текширишлар олиб борганимизда ерлар талон-тарож қилинганлигининг гувоҳи бўлдик. Жумладан, «Уч қаҳрамон» ижара-ширкат бирлашмасининг биринчи ширкатида (ширкат раиси Б.Набиев), 27 гектар мелиоратив ер, 4-ширкатида (ширкат раиси Т.Усмонов) 6,5 гектар, 5-ширкатида (ширкат раиси Д.Талипбеков) 9,5 гектар, 3-ширкатида (ширкат раисиШ.Мамаюсупов, 4 гектар ер ишчи-хизматчиларга ноқонуний равишда шахсий томорқа сифатида тарқатилган. Ширкат раисларига нисбатан Ўзбекистон жиноят Кодексининг 205-моддаси 1-қисми билан жиноий иш қўзғатилган. Айбдорлардан жами 78 минг 702 сўм бирлашма фойдасига пул ундириш ҳақида туман судига даъво қўзғатилди.

Охунбобоев номли ижара ширкатлар бирлашмасида ўтказилган текширишда, бирлашманинг 1-ширкатида 1,6 гектар, 2-ширкатида 1,25 гектар, 3-ширкатида 32,3 гектар, 7-ширкатида 21 гектар мелиоратив ер, 4-ширкатида 3,5 гектар фуқароларга қўшимча томорқа сифатида берилган. Умумий зарар 161 минг 320 сўм бўлиб, айбдор кишилардан бирлашма ҳисобига ундириладиган бўлди. Жиноий ишга қўл урганлар устидан жиноий иш қўзғатилди.

Файзулла Хўжаев номли ижара ширкатлар бирлашмасида ўтказилган текширишда шу бирлашманинг 2-ширкатида одамларга зиёд томорқа берилиши туфайли 5 минг 840 сўм зарар келтирилгани аниқланди ва ушбу маблағ айбдор Х.Дархоновдан ундириладиган бўлди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Экинзорларни пайҳон қилишга қарши курашни кучайтириш тўғрисида»ги фармони ижроси бўйича бир қанча текширишлар олиб бордик. Жумладан Охунбобоев номли ижара ширкатлар бирлашмасининг 7-бўлимида 0,35 га экинни фуқаро Анвар Бердиевнинг 7 бош моли, Беруний номли хўжаликнинг 0,3 га яқинини фуқаро У.Мусурмоновнинг 3 бош қорамоли, Ҳ.Олимжон номли ижара ширкатлар уюшмасида фуқаро Х.Сарибоев, У.Хушиев, Б.Норовларнинг моллари 0,83 гектар экинни пайҳон қилганлиги аниқланди.

Еки Ф.Хўжаев номли ижара ширкатлар бирлашмасига тегишли 0,75 га экинни фуқаро А.Қурбоновнинг 3 бош қорамоли, «Уч қаҳрамон» ширкат хўжалигига тегишли 0,35 гектар экинни Д.Бегашев, Э.Бувраевларга қарашли моллар, С.Раҳимов номли ижара ширкатлар бирлашмасига тегишли 0,07 га яқинни фуқаро М.Бойматовга қарашли моллар пайҳон қилганлар.

1997йил 22 октябрь куни олиб борган текширишимизда «Тинчлик» ижара ширкатлар уюшмасининг 0,10 гектар ғалла майсаларини фуқаролар К.Қурбонов, В.Ёрбековларнинг тўрт бош қорамоли пайҳон қилганлиги аниқланди. Ўша куни қорамоллар бирлашмага 2 минг 747 сўм миқдорида зарар келтирган экан.

Биз инсоф ва диёнат ҳақида кўп гапирамиз. Гап инсоф ва диёнат ҳақида кетар экан, кўра била туриб одамларнинг ризқи бўлган ғалла ва бошқа экинларни моллари остида топталтираётган бундай кишиларни, виждонлилар сафига қўшаоламизми? Йўқ албатта. Шундай экан, уларга уволидан ҳам қўрқмасангиз ҳам иймонингизни йўқотманг деймиз.

Бундан ташқари экинни пайҳон қилмаётган мол эгаларига қонун кучи билан таъсир этмоқчимиз. 12 та текшириш бўйича жами 34 та шахсга нисбатан Ўзбекистон Республикаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги Кодекснинг 104 моддаси 1-қисми билан маъмурий иш қўзғатилиб, кўриб чиқиш учун туман судига юборилди. Улардан жами 139 минг 511 сўмлик моддий зарар ундириб олинади.

Халқ рисқини қийиб, улар меҳнатини оёқ ости қилган кишиларга бундан ортиқ чора йўқ.

Акбархон ТУРСУНОВ,
Зафаробод туман прокурори,
адлия маслаҳатчиси.

Касаба уюшма ҳаёти: яхши дам-меҳнатга ҳамдам

ЁРДАМЧИ ХЎЖАЛИК ҲАМ ТАШКИЛ ҚИЛИНМОҚДА

Фақатгина республикамизда эмас, балки марказий Осиёда ҳам катта нуфузга эга бўлган «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни пойтахтимиздаги йирик корхоналардан биридир. Айни кунларда шаҳримизда чоп этилаётган юзга яқин газета-журналлар, турли буклет-тўпламлар, ўқувчилар дафтарлари, корхона ва ташкилотларнинг иш қоғозларида мазкур корхона муҳри акс этган. Замонавий техника билан жиҳозланган ва жиҳозланаётган концерн иш фаолияти ҳақида ҳар қанча тўхталсак, гапирсак оз. Бироқ ана шу техникани бошқараётганлар, у билан «тиллашаётганлар» аҳволи, соғлиғи, дам олиши ҳақида ҳам қайғуриш лозим. «Инсон манфаатлари йили» деб таъриф берилган айни йилда ишчи-хизматчиларга концерида кўрсатилаётган ғамхўрлик қай даражада. Зеро, корхона раҳбарларининг энг асосий вазифаларидан бири бу меҳнаткашларнинг ёзги дам олиш мавсумини, меҳнат таътилларини ҳар томонлама мазмунли ташкил этиш, уларнинг саломатликларини қайта тиклаш, бу борада яхши шарт-шароитлар яратишдан иборатдир.

Шу муносабат билан биз «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни касаба уюшма қўмитасининг раиси Ғуломжон Ҳакимов билан мулоқотда бўлдик.

- Ғуломжон, албатта матбаачиларнинг дам олишлари раҳбарият, касаба уюшмалари кенгаши аъзоларининг доимо диққат марказида туради. Суҳбатимизни дам олиш масканлари ҳақидаги мавзудан бошласак.

- Концерн ўзининг иккита дам олиш масканига эга. Бири Қибрайда жойлашган «Навбаҳор» соғломлаштириш сиҳатгоҳи, иккинчиси эса Тошкент вилояти Янгиқўрғон қишлоғида жойлашган дам олиш оромгоҳи. Аввало «Навбаҳор» ҳақида. 90 ўринли ушбу соғломлаштириш маскани ўттиз йилдан бери матбаачиларнинг севимли жойига айланган. Йил давомида мингга яқин ишчи-хизматчиларимиз ўз саломатликларини шу ерда мустаҳкамлайдилар. Сиҳатгоҳда бош шифокор Ҳамроқул Усмонқулов раҳбарлигида қирқ нафарга яқин шифокор-ҳамширалар матбаачилар атрофида парвона. Беморлар учун муолажанинг игна билан даволаш, уқалаш, парафин, электр сув билан турли хил даволаш усуллари мавжуд. Булар эса беморлар саломатликларини тезда тиклашнинг муҳим шартларидан биридир. Сиҳатгоҳда қишки ҳовуз ва сауна ҳам ишлаб турибдики, бу ҳам муолажанинг асосий омилларидан ҳисобланади.

Бу ерда фақат ишчи-хизматчилар эмас, балки уларнинг оила аъзолари ҳам, меҳнат фахрийлари ҳам даволанишлари мумкин. Муҳими, даволанаётган матбаачилар йўлланма умумий қийматининг фақатгина ўн фоизини тўлайдилар, холос. Қолган барча харажатлар концерн ҳисобидан. Булардан ташқари, газета-журнал ходимлари ҳам бу ерда даволанишлари мумкин. Талабгорлар ҳам кўп.

- Янгиқўрғон дам олиш маскани «Навбаҳор»дан қай тарафлари билан фарқ қилади?

- «Навбаҳор»да йил бўйи даволаниб, дам олиш мумкин. Янгиқўрғон эса ёзги мавсумга мўлжалланган. Ҳар мавсумда минг нафардан зиёд меҳнаткаш дам олади. Масканимиз Бурчмулланинг ёнбағрида, баҳаво жойга жойлашган. Чор-атроф ўзининг гўзал таровати билан дам олувчиларнинг баҳри-дилини очади. Бир неча гектар ерни эгаллаган мазкур дам олиш маскани мевали дарахтларга бурканган. Болаларни ёзги соғломлаштириш оромгоҳи ҳам шу ерда жойлашган. Бу ерда ёрдамчи хўжалик ташкил қилинмоқда, дам олувчиларга сут-қатиқ маҳсулотлари етказиб беришни мўлжаллаганмиз. Ҳозир қурилиш ишлари жадал давом этмоқда.

Ишчи-хизматчиларимиз бу ерда ишдан ажралмаган ҳолда ҳам дам олишлари мумкин, деган гап тўғри. Бунинг учун 12 ва 24 кунлик даволаш курслари белгиланган. Иш вақти тугагач, ишчилар корхона автобусида тўғри сиҳатгоҳга келадилар. Бу ерда шифокор назоратида бўлиб, даволаш муолажаларини оладилар. Эрта тонгда яна ишга келадилар, шанба, якшанба кунлари даволаниш давом этади. Бундан корхона ҳам, хизматчилар ҳам манфаатдор.

- Корхонада ишлаб чиқариш билан бевосита банд бўлган ишчи-хизматчилар манфаатини кўзлаб яна қандай ишлар амалга оширилмоқда?

Корхонамизда озиқ-овқат маҳсулотлари дўкони, сартарошхона, омонат касса, пойабзал тузатиш устахонаси мунтазам ишлаб турибди. Янгиқўрғонда етиштирилган турли хил ҳўл мевалар ишчиларга арзон баҳоларда сотилади. 350 нафардан зиёд меҳнат фахрийларига ҳамда хизматчиларга вақти-вақти билан озиқ-овқат маҳсулотлари бепул тарқатилади. Фирма дўконларимизда шу ерда чоп этилган китоб-дафтарлар арзон баҳоларда сотилади. Корхонамизда узоқ йиллар ишлаган, баъзи сабабларга кўра қаровчисиз қолган фахрийларимизнинг уйига бориб, улар ҳолидан хабардор бўлиб турамиз. Маданият саройимизда турли хил тадбирлар ўтказиб турилади. Буларнинг бари корхонамиз довруғини таратаётган, обрўсига-обрў қўшаётган, билаги толмас заҳматкаш, фидойи инсонлар учундир, албатта.

Маҳмуда АБДУЛЛАЁРОВА
суҳбатлашди.

Иқтисодий назар

АЙЛАНМА МАБЛАҒЛАР АЙЛАНИШИ ЛОЗИМ

Дастлабки иқтисодий назариядан ҳам маълумки, ҳар қандай жамиятнинг мавжудлиги ва тараққиётига хоҳ саноат, хоҳ қишлоқ хўжалиги, хоҳ қурилишида бўлсин, ишлаб чиқариш соҳаси асос бўла олади. Айнан ишлаб чиқаришгина инсон эҳтиёжларини қондиради. Шунинг учун одамлар доимо ҳаракатда бўлиб, меҳнат қилишади. Ишлаб чиқариш билан машғул бўлишади.

Ҳар қандай ишлаб чиқаришни уч асосий унсурдан иборат бўлган меҳнат фаолияти ташкил этади, булар: а) онг билан англанган меҳнат, б) меҳнат предмети, яъни инсоннинг меҳнат фаолиятидан мақсади ва в) меҳнат воситалари (машина, асбоб-ускуна, жиҳозлар). Ана шу ишлаб чиқариш ускуналари орқали товар-маҳсулот бунёд этилиши билан биргаликда, меҳнатнинг ўзи ҳам осонлашиб боради. Ишлаб чиқарилаётган товар-маҳсулотларнинг турига-қараб, фирма, компания ва корхоналарнинг фарқли томонлари ажратилади. Чунончи, корхоналарни бир-биридан ажратиб турадиган тамойиллар бўлиши билан биргаликда, уларнинг ҳаммасига хос бўлган бошқа умумийлик ҳам бордир. Асосий ва айланма маблағларнинг мавжудлиги ишлаб чиқариш соҳаси билан машғул бўлган барча фирма-корхоналар учун умумий бир тушунчадир. Асосий ҳамда айланма маблағлар корхонанинг ишлаб чиқариш жамғармасини, яъни ишлаб чиқариш воситасини белгилайди. Корхонанинг ишлаб чиқариш жамғармаси қанчалик бақувват бўлса, унинг нуфузи ҳамда ривожи шунчалик баланд бўлади. Жамғарма ҳажми ҳамда ишлаб чиқариш қувватига асосланиб корхоналар йирик, ўрта, майда корхоналарга ажратилади.

Фанда корхоналарнинг айланма маблағи деган тушунчага ишлаб чиқариш заҳираси, тугатилмаган ишлаб чиқариш, ярим-фабрикатлар, келажак сарф-харажатлари, шунингдек, омборхонадаги товарлар, савдо-сотиқ қилинаётган маҳсулотлар, пул маблағлари, дебиторлик қарзлари киради. Лекин бугунги амалиёт айланма маблағ деганда корхона ихтиёридаги нақд пулнигина тан олаяпти холос. Шундан келиб чиқиб айтиш мумкинки, айланма маблағларнинг етарли даражада мавжуд бўлиши корхоналарнинг истиқболидан дарак берса, аксинча, бундай хўжаликлар эса банкротликка маҳкумдир. Бинобарин, ҳозирги кунда айланма маблағларни кенгайтириб бориш ҳамда доимо сақлаб қолиш хўжалик юритувчи субъектларнинг биринчи галдаги вазифасига айланиб бораётгани ҳам бежиз эмас. Минг таассуфки, бу соҳадаги ҳозирги аҳвол мақтанарли даражада эмас. Жорий йилнинг бошидаги маълумотларга кўра республикадаги хўжалик юритувчи субъектларнинг айланма маблағида 69 миллиард сўмлик камомад бўлган. Бунга асосий сабаб корхоналарда ишлаб чиқариш заҳираларининг кўп миқдорда бўлиши, тайёр маҳсулотларнинг сотилмай қолиши, дебитор қарзлардир. Ҳукуматимиз бош ислоҳотчиси сифатида майдонга чиқиб, хўжаликлардаги бундай аянчли аҳволни юмшатиш, айланма маблағни тўлдиришга кўмаклашиш учун 32 миллиард сўм атрофида ёрдам кўрсатди.

Лекин бундай ёрдамнинг такрорий равишда давом этиши мумкин эмас. Чунки бу йўл ислоҳотлар мазмунига тамоман тўғри келмайдиган, корхоналарнинг боқимандалик кайфиятини урчитадиган ҳолатни вужудга келтирар эди. Айланма маблағлар билан таъминланиш ва уни тўлдириб бориш масаласи билан биринчи навбатда хўжаликларнинг ўзи шуғулланиши тўғрироқ бўлади. Алалхусус, айланма маблағлар масаласини омилкорлик ила ҳал қилиш учун нима қилиш керак деган савол туғилади. Биринчи навбатда хўжалик раҳбарлари, ҳисобчилар уни сарфлашда хатоликка йўл қўймасликлари даркор. Хом ашё, ёнилғи, материаллар, энергия ва бошқа заҳираларни иқтисод қилиб, қадрлаб ишлатиш мақсадга мувофиқ бўлади. Шунда ишлаб чиқарилаётган товар маҳсулотининг таннархи ҳам қимматлашмайди. Мавжуд заҳиралардан баракали фойдаланиш мумкин бўлади. Бу эса ўз навбатида корхона ва фирмаларнинг молиявий ҳолатига ижобий таъсир кўрсатади. Умуман олиб қараганда эса айланма ва бошқа маблағлардан омилкорлик билан фойдаланиш фақатгина корхона ва истеъмолчи манфаати учун эмас, яхлит жамият фойдасига ҳам мос келади.

Айланма маблағнинг мавжуд бўлмаслигига сабаблардан бири дебиторлик қарзидир. Хўжаликлар ўзаро иқтисодий алоқаларга киришиб, олди-сотти шартномаларини тузишга тузиб қўйишяпти-ю, тўловни амалга оширишга келганда бу иш аксарият ҳолларда пайсалга олинаётир. Ачинарлиси шундаки, дебитор қарзи бўлган хўжаликлар ҳам «тантилик» қилиб ўз маблағларини қайтиб келиши учун жон куйдираётганлари йўқ. 1997 йилнинг 1 июнига бўлган маълумотларга кўра корхона ташкилотларнинг ўзаро қарзлари 130 миллиард сўмни, шундан вақти ўтиб кетгани 34 миллиард сўмни ташкил этади.

Айланма маблағнинг мавжуд бўлмаслиги хўжалик субъектининг нафақат иқтисодий-молиявий ҳолатига, балки маънавий муҳитига ҳам салбий таъсир кўрсатади. Ишчи-хизматчиларнинг меҳнатидан топадиган маънавий-руҳий рағбатини сусайтиради. Қолаверса, товар маҳсулот учун сарфланган иш кучини йўққа чиқаради.

Бинобарин, айланма маблағлар масаласи қийин даражада ҳал бўладиган муаммо ҳам эмас. Амалиётнинг кўрсатишича, бу масалани ҳал этиш усул ва йўналишлари мавжуд. Бу, албатта, ҳар бир корхона-ташкилотнинг хусусиятига, у ишлаб чиқараётган товарнинг хоссасига, технология, ишни ташкил этиш ва бошқариш усулларига боғлиқ. Яъни бу масала учун ягона «малҳам» мавжуд бўлмай, уни ҳар ким ўз имконият ва билимидан келиб чиқиб ҳал этиши даркор.

Шунга қарамай ҳар бир хўжалик юритувчи субъектлар учун умумий ҳисобланадиган баъзи тартиб-қоидаларни эслатиб ўтмоқчиман. Улардан бири — айланма маблағларнинг доимий ҳаракатда, айланиб туришидадир. Айланма маблағ қанча тез ва кўп ҳаракатда бўлса, ундан келадиган фойда шунча омилкор ва самарали бўлади. Машҳур «Форд Моторз» компаниясининг асосчиси Генрих Форд — «Пул қўл ёки оёққа ўхшайди, улардан ёки фойдаланасиз, ёки улардан маҳрум бўласиз» деганида ҳақ бўлган. Дарҳақиқат, ҳаракатсиз пул жонсиз, ўлик бир нарсадай гап.

Хўш, айланма маблағларга ва умуман маблағларга эга бўлиш учун хўжаликлар биринчи навбатда нима қилиши керак? Авваламбор ишлаб чиқараётган маҳсулотини харидоргир, сифатли тайёрлаши лозим. Ундан кейин янги замонавий техника-технологиялардан, камхарж ускуналардан фойдаланиш, хом ашё исрофгарчилигига йўл қўймаслик лозим.

Кўриниб турибдики, биргина айланма маблағлардан тўғри ва унумли фойдалана билиш, яъни уларни самарадорлик билан ҳаракатга келтира олиш том маънодаги иқтисодиётнинг, республикамиз тараққиётининг омилларидан бўла олиши мумкин экан.

Эркин МАҲМУДОВ,
профессор.

Навоий дон маҳсулотлари ҳиссадорлик жамиятида бу йил 67 минг тонна дон қайта ишланади. Бу ерда 650 минг киши ишлайди. Улар учун барча шароитлар яратиб берилган.

Суратда: *(чапдан) ун қадоқлаш цехи ишчилари Б.Самадов, М.Рамазонов ва Қ.Шамсиевлар кунига 200 тоннагача ун қадоқлашга эришмоқдалар.*

Н.АЛМУРОДОВ олган сурат.

ЁНҒИН ХАВФСИЗЛИГИ ОЙЛИГИ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг фармойишига кўра, республикамизда 14 ноябрдан 14 декабргача ёнғин хавфсизлиги ойлиги ўтказилмоқда. Ушбу фармойишнинг чиқарилишига республикамиз ҳудудида ишлаб чиқариш корхоналари, ташкилотлар ва фуқароларнинг яшаш уйларида кўплаб ёнғинлар содир бўлиши, бу ёнғинлардан миллионлаб сўм зарар кўрилиши ва ҳатто инсонларнинг ҳалок бўлиши сабаб бўлди.

Хўш, Жиззах шаҳрида содир бўлаётган ёнғинларнинг таҳлили нималарни кўрсатмоқда?! Шаҳар ҳудудида 1996 йилнинг 10 ойида 154 та ёнғин содир бўлган бўлса, етказилган моддий зарар 163 минг 481 сўмни ташкил этди. 1997 йилнинг 10 ойида эса шаҳар ҳудудида 158 та ёнғин содир бўлиб, етказилган моддий зарар 691 минг 411 сўмни ташкил этди. Ушбу таҳлилдан кўриниб турибдики, ўтган йилга нисбатан ёнғинлар тўрттага кўпайган. Етказилган моддий зарар 527 минг 930 сўмга кўпайган. Чунки бозор иқтисодига ўтиш даврида турли хил материалларнинг нархи ошганлиги моддий зарарнинг ошишига олиб келмоқда.

Аҳоли ўртасида тушунтириш ишларининг олиб борилишига қарамай айрим фуқароларнинг эътиборсизлигига, ёнғин хавфсизлиги қоидаларига риоя қилмаслиги сабабли шаҳар ҳудудида ёнғинлар сони ўсиб бормоқда. Айрим ташкилот ва корхоналар раҳбарлари давлат ёнғин назорати томонидан берилган ёзма кўрсатмаларга панжа орасидан қараши натижасида ёнғин кўп бўлмоқда.

Ёнғин хавфсизлиги ойлигида бажариладиган вазифалар — халқ хўжалиги объектларини ёнғин хавфсизлиги талабларига мувофиқ ҳолга келтириш, давлат ёнғин назорати томонидан белгиланган тадбирларни тўла-тўкис бажариш, жойларда ёнғин хавфсизлиги бурчаклари ташкил этиш, объектларда ёнғинни ўчириш учун бирламчи ўт ўчириш воситалари билан таъминлаш, ёнғинга қарши сув таъминоти манбалари гидрантлар, резервуарлар, насослар, ички ўт ўчириш кранларини соз ҳолга келтириш юзасидан чоралар кўриш, аҳоли турар жойларида, содир бўлаётган ёнғинларни фуқаролар йиғинида муҳокама қилишдан иборатдир.

Ёнғин хавфсизлиги ойлигини нохуш ҳодисасиз ўтказишга, барчани иш жойлари, турар жойларининг ёнғинга қарши ҳолатини яхшилаш борасида куч-ғайрат сарфлашга чорлаймиз.

Алибой ЭРГАШЕВ.

Касаба уюшма ҳаёти: соғломлаштириш муаммолари

ШИФОХОНА, БЕМОР ВА САЛОМАТЛИК

— Ўзбекистон Республикаси қонунчилигига биноан республикада тиббий хизмат бепул. Лекин амалда шундай бўлаяптими?! — деб гап бошлади Олмалиқ кон-металлургия комбинати касаба уюшма қўмитасининг раиси Собир Пўлатов. — Ҳар ҳафтада бош директор хонасида қабул куни ўтказилади. Қабулга келганларнинг 90 фоизи моддий ёрдам сўрашади. У ҳам даволаниш билан боғлиқ.

Уруш қатнашчиларига дори сотиб олиш учун имтиёз берилган. Арзон дорилар маълум даражада бор, қимматлари камдан-кам топилади. Улар ҳам дори-дармондан ёрдам беринглар деб, комбинатга мурожаат этишади.

— Биз ҳам қараб ўтирганимиз йўқ-деб давом этади Собир Акромович, — анча ёрдам кўрсатаяпмиз. Лекин эҳтиёж шунча кўпки, ҳаммасини қондиришга ожизмиз.

Олмалиқ кон-металлургия комбинатида ишчи-хизматчиларни соғломлаштириш йўлида анча ишлар қилинмоқда. Корхона ҳузуридаги санаторий-профилакторийда бир йилда мингдан кўп киши даволанаяпти. Тошкент шаҳри ва бошқа жойлардаги йирик шифохоналар билан шартномалар тузилган. Ҳар йили бирмунча одамлар у ерларда даво топишаяпти. Шу йилнинг ўтган даври ичида 300 нафарга яқин ишчи-хизматчи санаторий-курортларда дам олди ва даволанди. Иссиқкўлдаги шифо масканларида ҳар йили 500 га яқин киши соғломлаштирилмоқда. Ҳар йили 3500 га яқин болалар ва пенсионерларга дам олиш ва соғломлаштириш ташкил этилмоқда. Лекин улар етарли бўлмаяпти.

Бекобод металлургия заводи соғлиқни сақлаш бўлими поликлиникасининг мудири Нормурод Жумаев юқорида таъкидланган фикрларни қўллаб — қувватлади.

—Бизнинг корхонамиз иш шароити анча мураккаб, — дейди у, иш жойларида юқори ҳарорат иссиқ ва совуқнинг кескин алмашуви, оғир иш шароити ва бошқалар соғлиқни сақлаш ишига катта эътибор беришни талаб этади. Айтиш кераккки, ишлаб чиқариш маиший шароитини яратиш бўйича бирмунча ишлар қилинган. Иш жойларида иссиқ чой ташкил этилади, ҳордиқ хоналари бор.

Нотиқ, айни пайтда, ишчи-хизматчиларни тиббий кўриқдан ўтказиш қийинлашаётганини,касалликлар таҳлили учун анча муддат реактивлар келмаганини, кейинроқ олинганда сифатсиз бўлиб керакли натижаларга эришилмаганини таъкидлади.

Илгари флюорография тўғри цехда уюштириларди. Лекин бундай тиббий ускуналар эскириб, битта қолгани учун қуввати етмай қолаётир. Тиббий қисмда штатлар қисқаруви ҳақида кўрсатма келди. Бу жараён қийин шароитни яна оғирлаштириб юборди. Илгари касаба уюшмаларидан ваколатли шифокорлар тез-тез қадам ранжида қилиб туришарди. Негадир, кейинги икки йилда ниҳоятда кам келадиган бўлиб қолишди.

Иш берувчи соғломлаштириш ишларига бир миллион сўмдан зиёд пул ажратди. Соғлиқни сақлаш шаҳобчасига фақат дори-дармон учун 200 минг сўм ўтказилди. Санаторий-профилакторийда бир неча минг киши даволанди. Лекин эҳтиёж яна ҳам катта. Агар соғломлаштириш ишлари шаҳар миқёсида тўла-тўкис қилиб ташкил этилмас экан, бу иш доимо улда-жулда қолиб кетаверади,- дея сўзини якунлади нотиқ.

— Бугун бу ерда ниҳоятда долзарб масала муҳокама этилмоқда, — дейди Ўзбекистон ўтга чидамли ва қаттиқ қотишмали металлар комбинатининг бош директори Эшмурод Пирматов, — мен ҳам бу борада фикрларимни билдирмоқчиман. Биз ўз тиббиёт қисмимизга эгамиз. Жуда кўп муолажалар бор. Лекин сўзга чиққан ўртоқлар айтганидек талаб даражасидан узоқ.

Бош директор таъкидлашича, ҳар душанба ишчи-хизматчиларни шахсий масалалар бўйича қабул қилинади. Бу ерда ҳам кирганларнинг деярлик ҳаммаси даволанишимга моддий ёрдам беринг, шифохонада ётибман, дори йўқ, қабилида. Соғлиқни сақлаш ишлари, чунончи, тиббий хизмат қисмида даволаш, дори-дармонлар, соғлиқни сақлаш муассасаларини таъмирлаш ишларига миллионлаб сарфланаяпти. Бу эса, ишлаб чиқаришнинг молиявий аҳволига салбий таъсир кўрсатмоқда. Эл соғлигини сақлашга катта маблағлар ажратаётган корхоналарга солиқларни камайтириш услубига ўтилса мақсадга мувофиқ бўлур эди.

— Беркитишнинг ҳожати йўқ ва аввалги нотиқлар фикрига қўшиламан, — дейди Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши ижтимоий суғурта бўлимининг мудири В.Қорабоев. — Шифохонага борган одамга ҳақиқатан ҳам тўғридан-тўғри чойшаб олиб кел, сочиқ олиб кел...»дейишади. Санаторий-профилакторийларда эса ҳаммаси бор. Корхоналар хузурида бундай муассасаларнинг бўлиши республика соғлиқни сақлаш ишига катта ёрдам. Лекин корхона томонидан ажратилган бу маблағларга ҳам солиқ солинади. Бу ерда номутаносиблик бор ва ҳуқуқшунослар бу борада кўп ишлашлари керакка ўхшайди. Инсон манфаатлари йили деб эълон қилинган 1997 йилда кўп ишлар қилинди ва қилинаяпти. Бугун кўтарилган мавзуни ҳам шу йўналишда кўриб чиқиш ва қонунчиликда янгиликлар киритиш лозим.

Йиғилиш қатнашчилари Республика соғлиқни сақлаш вазирлиги даволаш ишлари бошқармасининг бошлиғи П.Минглиқуловнинг сўзини қизиқиш билан тингладилар.

— Долзарб мавзуда шундай йиғилиш ўтказилганидан мамнунман, — деди у, халқимизда эл соғлиги — юрт бойлиги, деб бекорга айтилмайди. Бу масалани биргалашиб ҳал этишимиз керак. Давлат томонидан катта ишлар қилинмоқда. Лекин бозор иқтисодиёти шароитида қийинчиликларнинг бўлиши табиий. Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳам қатор тадбирлар тузиб, амалга оширмоқда.

Гапнинг сирасини айтганда, — дея давом этди у, — илгари соғлиқни сақлаш тизимида тиббиёт ходимлари штатларининг, ўринларнинг ниҳоятда шиширилиб юборилганлиги ҳаммага аён. Ҳозир штатларни меёърга келтириш ишлари олиб борилмоқда. Шифохоналарда даволанишга пул, дори-дармонга пул сўраш ҳоллари бор, бундан кўз юмишнинг ҳожати йўқ. Бизда тиббий хизмат бепул ва шифохонанинг фуқародан даволанишга пул сўраши мутлақо нотўғри. Лекин шифохоналарга корхона ташкилотлар томонидан ҳомийлик қилиниши, шартнома асосида пул ўтказилиши мавжуд. Шу сабабдан вазирлик юқорида таъкидланган ҳолларга қарши курашмоқда, фуқароларнинг ўзлари ҳам мазкур камчиликнинг олдини олиш ишига ҳиссаларини қўшишлари керак.

«Дори-дармон» давлат ассоциацияси бошқаруви раисининг ўринбосари М.Исаев хорижий мамлакатлардан келган инсонпарварлик ёрдами йўли билан келаётган дори-дармонларнинг бир қисми бозорларга чиқиб кетаётган давлат томонидан ажратилган дориларнинг ҳаммаси касалларга етиб бормаётган ҳоллари мавжудлиги ҳақида гапирди.

—Бошқарув кучи билан қатор ишлар қилинмоқда, — деди М.Исаев. — Лекин камчиликлар оз эмас. Биз ҳозир дунёнинг деярлик ҳамма қитъаси билан алоқа ўрнатиш имкониятимиз бор. Агар буюртмалар бўлса, бир-икки ой ичида жаҳоннинг исталган бурчагидан дори-дармонни олиб келишга қодирмиз.

— Бундан бир неча йил аввал, — деди Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раисининг ўринбосари О.А.Муҳиддинова музокараларга якун ясаб, республикамизда бор-йўғи 50 хил атрофида дори ишлаб чиқарилар эди. Бугун унинг сони кескин ошган. Президентимиз ташаббуси билан «Соғлом авлод учун» ҳаракати бошланди. Талай ишлар қилинди. Бугунги йиғилишимизда жуда долзарб масала кўтарилди. Қатор қимматли таклифлар, мулоҳазалар билдирилди. Республика касаба уюшмалари уларнинг ҳаммасини умумлаштиради, улар тартибга солинди ва Ўзбекистон Олий Мажлисига таклиф-мулоҳазаларни жўнатади. Бу ҳақда касаба уюшмалари аъзолари боҳабар қилинади.

«Қаттиқ қотишма» республика ташкилотида Металлургия саноати ходимлари касаба ушмаси Марказий қўмитаси томонидан ташкил этилган юзма-юз мулоқотда мазкур соҳа раҳбарлари, касаба уюшма қўмиталари раислари, тиббиёт ходимлари ва бошқа фаоллар қатнашдилар. Унда соғлиқни сақлаш муассасалари, соғломлаштириш масалалари бўйича пайдо бўлган муаммоларни кўтардилар. Уларни ҳал этиш юзасидан қатор таклиф, мулоҳазалар ҳам билдирилди.

Будир ПЎЛАТОВ.

МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАЛАР ПЛЕНУМЛАРИ

Ўзбекистон кимё саноати тармоқлари ходимлари касаба уюшмаси Марказий қўмита-сининг V пленуми бўлиб ўтди.

Унда «Ижтимоий суғурта ва касаба уюшма бюджетларининг 1998 йилги сметалари ҳақида»ги масала муҳокама этилди.

Шунингдек, тармоқ касаба уюшмаларининг ялпи касаба уюшмалари конфедерациясига бирлашган халқаро ташкилотидан чиқиши ҳақида қарор қабул қилинди.

Пленумда ташкилий масала кўриб чиқилди. Нафақага чиққанлиги муносабати билан Республика тармоқ касаба уюшмаси Марказий қўмитаси раиси Неъмат Қосимов ўз аризасига кўра вазифасидан озод этилди.

Шу вақтгача Ўзбекистон кимё саноати корхоналари ассоциациялари инвестициялар бериш бошқармасининг бошлиғи бўлиб ишлаб келган Рихсибой Ёқубов Ўзбекистон кимё саноати тармоқлари ходимлари касаба уюшмаси Марказий қўмитаси раиси этиб сайланди.

Пленум ишида Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашининг раиси Д.Н.Жаҳонгирова иштирок этди.

Енгил саноат ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитасининг Пленуми бўлиб ўтди. Унда ташкилий масала кўриб чиқилди. Нафақага чиқиши муносабати билан Т.Мурсалиева ўз аризасига кўра вазифасидан озод этилди. М.В.Одилова Марказий қўмита раиси этиб сайланди.

Геология, кўмир, нефть ва газ саноати ходимлари касаба уюшмаси Марказий қўмитасининг пленумида ҳам ташкилий масала кўриб чиқилди. Нафақага чиққанлиги муносабати билан А.Ашуралиев Марказий қўмита раиси вазифасидан озод этилиб, А.Ҳ.Ғуломов Марказий қўмита раиси этиб сайланди.

Касаба уюшма янгиликлари

ЮЗ МИНГ СЎМЛИК БЕПУЛ ОБУНА

Мингбулоқ туман матлубот улгуржи чакана савдо ҳиссадорлик жамияти раиси хонасига кирсангиз, устол устида хилма-хил газета тахламларига кўзингиз тушади. Ҳақиқатан бу ердагилар Наманган вилоятидаги шу тармоқ ходимлари орасида энг ўқимишли жамоалардан ҳисобланадилар. Ҳар йили бошқарув маъмурияти ва тармоқ касаба уюшма қўмитаси ўнлаб матбуот нашрларига обуна бўлиши билан бир қаторда ишловчилардан кўплаб кишилар республикамизнинг қатор газета-журналларига ёзиладилар. Бу йилги обуна мавсуми,айниқса алоҳида уюшқоқлик билан ўтмоқда. Бунинг бош ташаббускори уюшма қошидаги касаба ташкилоти бўляпти.

Бу йил тармоқ қўмитаси бу борада алоҳида ташаббус билан чиқди. Илғорларни, соҳада кўп йиллар ишлаганларни республика ва вилоят матбуот нашрларига бепул обуна қилиш масаласини кўтарди. Уюшма бошқаруви эса бу ташаббусни маъқуллади. Шундай қилиб, жамоанинг йигирма нафар аъзоси 100 минг сўмлик газета-журналларга бепул обуна қилинди. Шундан 20 таси «Ишонч» газетасидир.

ҚЎМИТА ТАШАББУСИ БИЛАН

Узоқ йиллар ишлаган кишини жамоада хурмат-эътибор билан нафақага кузатиш унинг бир умр ёдидан чиқмайди. Шу жиҳатдан олганда Тўрақўрғон туманидаги «Олтин водий» жамоа хўжалиги касаба уюшма қўмитаси амалга ошираётган тадбир диққатга сазовордир. Бу ерда хўжалик ишлаб чиқаришни юксалтириш, экинлар ҳосилдорлигини ошириш, қишлоқларни ободонлаштириш йўлида куч-ғайрат сарфлаган кишиларга ана шундай хурмат-эхтиром кўрсатилмоқда. Яқинда сувчи Турғунбой Расуловнинг шу тариқа нафақага кузатиш маросими бўлди. Унга хўжаликнинг ҳурматли кишилари, Турғун бой аканинг яқинлари таклиф этилдилар. Сўзга чиққанлар йиғилиш «айбдори»га қарата ўзларининг дил сўзларини баён қилдилар. Т.Расуловга миллий кийим-бош кийдирилди ва бошқа қимматбаҳо ҳамда эсдалик совғалари тақдим этилди. Умуман, шу йилнинг ўзида хўжалик юксалишига меҳнати сингган 18 киши ҳурмат-эҳтиром билан нафақага узатилди.

Обиджон ЖУМАНАЗАРОВ,
«Ишонч» мухбири.

Аччиқ данак

ҚАЧОНГАЧА?

Қамаши туманидаги «Оқработ» жамоа хўжалиги вилоятдаги илғор хўжаликлардан бири ҳисобланади. Жамоа қишлоқ хўжалик соҳасидаги барча йиллик режаларни ошиги билан бажариб келмоқда. Бироқ ана шундай илғор хўжаликда электр чироғи сўнгги пайтларда 2-3 кунлаб, ҳатто ҳафталаб ёнмаслигини қандай баҳолаш мумкин? Гоҳида лип этиб ёнади-ю, лип этиб ўчади. На телевидение кўрсатувларини кўриб бўлади, на радио эшиттиришларини тинглаб бўлади. Янгиликлардан бехабар қолаяпмиз.

Бу ҳақда жамоа бошқаруви раиси М. Ҳайитовга бир неча бор мурожаат қилдик. Ундан ҳам натижа чиқмади. Охири район электр тармоқлари станцияси бошлиғига бордик. У ҳам турли баҳоналарни рўкач қилиб, ҳақли талабимизни қондиришга кўмак бермади. Ваҳоланки, электр чироқларининг ҳақи ўз вақтида тўланган. Нима қилишга ҳам ҳайронмиз.

Охири сизларга мурожаат қилаяпмиз. Балки электр чироғини ёқишга мутасадди бўлган ташкилотлар раҳбарлари газета орқали ҳақли талабимизни ўқишиб, бу масалада аниқ бир тўхтамга келишар, деган ниятдамиз.

Жовли ҚУРБОНОВ,
Қамаши туманидаги «Окработ» қишлоғида яшовчи фуқаро,
II гуруҳ ногирони.

ҚОНУН УСТИВОР БЎЛСИН

Октябрь ойи охирида республика прокуратураси ҳайъатининг кенгайтирилган йиғилишида қишлоқ хўжалигида туб ислоҳотларни амалга оширишда қонунчиликни таъминлаш борасидаги долзарб вазифалар, ер, унинг бугунги ҳолати, ундан фойдаланиш самарадорлигини оширишни таъминлаш, қишлоқ хўжалигида агротехника қоидаларига риоя этилишида мансабдор шахсларнинг ўз хизмат вазифаларига қандай муносабатда бўлаётганлари ҳақидаги масалалар муҳокама қилинди. Йиғилишда бу борада Жиззах вилоятида қатор камчиликлар борлиги қаттиқ танқид қилинди. Мухбиримиз Жиззах вилоят прокуратураси умумий назорат бўлими бошлиғи Жуманазар Рўзиев билан шу мавзуда суҳбатлашди.

- Маълумки , «Ер тўғрисида»ги Қонуннинг 26-моддасида қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ерлардан фойдаланишда тупроқ унумдорлигини ошириш, ердан оқилона фойдаланиш, деҳқончиликнинг энг самарали ва иқтисодий жиҳатдан оқилона тартибларини жорий этиш, ерни муҳофаза қилиш, шўрланиши ва ботқоқланишига йўл қўймайдиган зарур чора-тадбирларни кўриш мажбурияти юкланган. Бу мажбуриятларнинг ижроси билан Республика қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, унинг вилоят ва туман бўғинлари, хўжаликлар шуғулланиши керак.

Аммо текширишлар жараёнида вилоят туманларида, хўжаликларда « Ер тўғрисида»ги қонун моддаларига амал қилинмаётганлиги, ерлар қонунга хилоф равишда талон-тарож қилинганлиги, техникаларнинг мавсумга тўлиқ тайёрланмаганлиги, кузги шудгор сифатсиз ўтказилганлиги, чигит экиш баҳорда кечиктириб юборилганлиги, ғўзани парвариш ва дефолиация қилишда агротехника қоидалари қўпол равишда бузилганлиги, ҳисоботларга сохта маълумотлар киритилганлиги аниқланди.

Вилоят прокуратураси томонидан пахта майдонлари ўлчанганда пахта етиштирувчи туманларда режага нисбатан 2079 гектар, ҳисоботга нисбатан 2188 гектар ерга чигит кам экилганлиги аниқланди. Бу рақам Зомин туманида 782 гектарни, Мирзачўл туманида 95 гектарни, Дўстлик туманида 250 гектарни, Арнасой туманида 361 гектарни, Зафаробод туманида 500 гектарни, Зарбдор туманида 278 гектарни, Жиззах туманида 264 гектарни ташкил этади.

Бунинг устига, режага нисбатан вилоят бўйича 781 гектар ерга шоли, 1016 гектар ерга полиз экинлари, 223 гектар ерга сабзавот, 322 гектар ерга пиёз, 520 гектар ерга кунгабоқар экинлари ортиқча экилган. 185 гектар ерга режада кўрсатилмаса-да, ерёнғоқ экишган. Прокуратура вилоят статистика ва консалтинг марказларига ҳисоботларга ўзгартириш киритиш тўғрисида шартномалар киритди. Айбдор шахсларга нисбатан интизомий ва маъмурий чоралар белгиланди. Жойларда раҳбарлик ҳам, назорат ҳам бўшашган экан. Вилоят бўйича 1300 гектар суғориладиган ер талон-тарож қилиниб, фуқароларга ортиқча томорқа сифатида бериб юборилган. Жумладан, Зомин туманидаги 17-сон хўжалик ер тузувчиси К.Турсунқулов 21 гектар пахта майдонини фуқароларга шахсий томорқа қилиб бергани учун 20 минг сўм жарима тўлади. Агроучастка бошлиғи С.Қаршибоев хизмат вазифасини суистеъмол қилиб, полизчилик бригадаси бошлиғи Х.Маматқуловдан 10 минг сўм пора олган. Бунинг эвазига Х.Маматқулов 7 гектар ердан қовун ҳосилини ва даромад суммасини атай камайтирган. Прокуратура унинг устидан тергов ҳаракатларини олиб бораяпти. Шу кунгача ердан ғаразли мақсадларда фойдаланганлар иши юзасидан жами 6 та жиноят ишлари қўзғатилди.

Об-ҳавонинг ноқулай келиши туфайли 76 минг 245 гектар ерга чигит қайта экилди. Бироқ ана шу қайта экиш пайтида гектарига 10 кг.дан зиёд чигит кўп сарфланди. Натижада вилоят бўйича 136 минг сўмлик чигит ортиқча сарфланди.

Хориждан валютага сотиб олинган дефолиантларга муносабат ўта ёмон. Улар омборларда эгасиз ётгани, талон-тарож қилинаётган ҳамда исроф бўлаётганини қандай изоҳлаш мумкин?

Пахтакор тумани «Агрокимётаъминот» акционерлик жамиятининг раиси А.Жуманов, бош ҳисобчи И.Искандаров ва омбор мудири Г.Ҳайитовлар 3 минг литрга яқин 7,5 миллион сўмлик қимматбаҳо «Дропп ультра» дефолиантини бошқа давлатга сотганликлари учун жорий йилнинг июнь ойида узоқ муддатли қамоқ жазосига ҳукм қилиндилар.

Зафаробод туманидаги «Агрохимтаъминот» ҳиссадорлик жамиятида 10,5 миллион сўмлик «Дропп-ультра» дефолиантининг камомади юзасидан тергов олиб борилмоқда. Бундан ташқари ушбу ҳиссадорлик жамиятида умумий суммаси 20,5 миллион сўмлик дефолиантларнинг камомади борлиги аниқланди. Зафаробод туман прокуратураси ушбу масала юзасидан тергов олди текширишларини олиб бораяпти. Шунингдек, фуқаролардан Нурматов ва Усенбоевлар омбор мудири бўлгач, 10 тонна фосфорли ўғитни жиноий йўл билан талон-тарож қилганликлари учун озодликдан маҳрум қилиндилар.

Маълумки, айни пайтда Наманган ва Андижон вилоятларидан кўплаб ҳашарчилар ёрдамга келишган. Хўш, аслида ана шу ҳашарчиларга эҳтиёж борми? Машина теримига эътибор берилганида эди, ҳашарчиларга хожат бўлмасди. Вилоятдаги мавжуд 1720 та пахта териш машинасидан 1347 таси мавсумга тайёр бўлганлигини, ундан атиги 258 таси мавсумга жалб қилинганлигини қандай изоҳлаш мумкин? «Ўзқишлоқхўжаликмашхолдинг» компанияси томонидан Жиззахга жўнатилган 159 та пахта териш машинаси бутловчи қисмлари йўқлиги туфайли далага чиқарилмади. Улардан 72 таси Дўстлик туманлараро қишлоқ хўжалик техника таъминоти ҳиссадорлик жамиятида разнарядканинг йўқлиги туфайли ҳамон «сукут сақлаб» турибди. Ғаллани талон-тарож қилувчилар ҳамон топилиб турибди. Арнасой туманидаги «Қозоғистон» ижара ширкатлар бирлашмасининг бригада бошлиғи И.Уролов 2126 кг, Зарбдор туманидаги Зарафшон хўжалиги ширкат раиси У.Ўртиқов 2500 кг донни талон-тарож қилганликлари туфайли жиноий жавобгарликка тортилди.

Хулоса қилиб айтадиган бўлсак, жамиятда қонун устивор бўлса, раҳбарларда ҳам оддий фуқароларда ҳам ҳалоллик ва фидоийлик ҳукмрон бўлади.

Вилоят прокуратураси асосий бойлигимиз ернинг талон-тарож қилиниши, турли қонунбузарликларга қарши бундан буён ҳам қатъий кураш олиб боради.

Алибой ЭРГАШЕВ,
«Ишонч» мухбири.

ҲУҚУҚИЙ САҲИФА

ҲУҚУҚ-ТАРТИБОТНИ МУСТАҲКАМЛАШ ЙЎЛИДАН

Қорақалпоғистон республикасида ҳуқуқ-тартибот идоралари қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштиришга доир давлат дастурлари бажарилишига тўсиқ бўлаётган қонунбузарликларни бартараф этиш, ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш ва жиноятчиликка қарши курашга оид изчил амалий тадбирларни бажармоқда. Бу борада Қорақалпоғистон республикаси прокуратураси ходимлари фаол ҳаракат қилаётир. Улар белгиланган режалар асосида мамлакат Президентининг иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш тўғрисидаги фармонлари ижросини текшириш каби долзарб масалаларга, айниқса эътиборни кучайтирди.

Буни Қорақалпоғистон республикаси прокурори Ҳакимбой Ҳалимов қуйидагича шарҳлайди:

—Қишлоқ хўжалигида пахта, шоли, буғдой ҳосилининг пайҳон қилиниши, исрофгарчилик, ўғрилик, талон-тарожнинг олдини олиш юзасидан ўтказилган текширишларда аниқланган қонунбузарлик ҳолатларини бартараф этиш ҳамда келгусида йўл қўймаслик мақсадида 59 та тақдимнома, 6 та протест, 36 та огоҳнома келтирилди. Зарарларни ундириш учун 35 даъво аризалари судларга ўтказилди, 67 маъмурий ва 5 та жиноий ишлар қўзғатилди. Шунга қарамасдан қишлоқ хўжалиги соҳасида камчиликлар, ҳатто жиноятлар содир этилмоқда. Масалан, Қораўзак туманидаги «Маданият» қишлоқ хўжалиги ижарачилар уюшмасида яшовчи фуқаролар П.Мадраимов ва Р.Қурбонбоевларнинг 8 бош қорамоли мазкур уюшманинг 3О гектар буғдойзорини пайҳон қилиши натижасида хўжаликка 126 минг сўм миқдорда моддий зарар етказилган. Айбдорлар тегишли жазосини олди.

Шунингдек, Элликқалъа туманидаги «Қирққиз» деҳқон фермер хўжаликлари уюшмасида истиқомат қилувчи фуқаро Шоназар Каримов уюшмага қарашли 12О туп дарахтни ўзбошимчалик билан қўпориб ташлаган ва уюшмага 28 минг сўмлик моддий зарар етказгани аниқланди. Каримов ҳам суд томонидан адолатли равишда жазоланди.

Ходимларимиз буғдой ҳосилини талон-тарож қилиш бўйича ҳам бир неча жиноятларни ўз вақтида аниқлади. Масалан, Амударё туманидаги «Оқ олтин» агрофирмаси бошқаруви раиси ўринбосари бўлиб ишловчи Б.Эшмуродов агрофирмага тааллуқли 1 тонна уруғлик буғдойни шу тумандаги «Тўлқин» жамоа хўжалигида бригада бошлиғи бўлиб ишловчи Б.Йўлдошев билан тил бириктириб, талон-тарож қилди. Уларга ҳам тегишли жазо берилди, давлат мулки эса ўз ўрнига қайтарилди. Бундай ҳол Тахтакўпир туманидаги «Бўршитов» ижара хўжалигида ҳам юз берди. Хўжалик омбори мудири Пўлат Нисанбоев ўз жавобгарлигидаги 2ОО8 килограмм буғдой, 23О килограмм шоли уруғлигини, жами 55 минг 158 сўмлик мулкини талон-тарож қилган. Бу фуқаро устидан ҳам жиноий иш қўзғатилиб тергов олиб борилаяпти.

Энг ачинарлиси, айрим нопок шахслар ўз мансабларини суистеъмол қилиб, шахсий бойлик орттириш мақсадида техника воситаларини талон-тарож қилаяпти. Масалан, Беруний туманидаги Абай номидаги жамоа хўжалиги раиси О.Асанов бош муҳандис К.Демуов билан жиноий тил бириктириб, жамоа хўжалигига тегишли Т-4 маркали тракторни фуқаро Қурбонбоевга 28О минг сўмга сотаётган пайтда қўлга олинди. Ушбу факт юзасидан жиноий иш қўзғатилди ва Қорақалпоғистон республикаси Олий судида қаралмоқда. Яна бир далил: Чимбой тумани МТСи бош ҳисобчиси К. Бердимуродов бир дона ер сурадиган плугни Рўзимбетов деган шахсга 15О минг сўмга сотаётгани учун ҳам суд ҳукми билан 5 йил озодликдан маҳрум қилинди.

— Республикамиз айрим хўжалик раҳбарлари томонидан қишлоқ хўжалик экинлари бўйича экиш режаларини бузиш кейинги пайтда — дея суҳбатини давом эттирди прокурор Ҳ. Ҳалимов. — Жорий йилда республика бўйича фақат пахта экиш режаси бажарилди, холос. Қолган экинлар бўйича режа дўндириб қўйилгани йўқ.

Сув танқислиги олдиндан маълум бўлишига қарамасдан режадан ташқари 5 минг 84 гектарга шоли экилган. Тўрткўл туманида 675, Беруний туманида 1731, Амударё туманида 1О35, Чимбой туманида 23О, Хўжайли туманида 1135 гектарга белгиланган режадан зиёд шоли экилган. Натижада сув кўп талаб қиладиган ўсимлик режадан ортиқ экилгани боис ва сув танқислиги туфайли 28 минг гектар майдондаги ғўза бир марта ҳам суғорилмай қолиб кетди. Юқорида тилга олинган туманларда пахта сотиш йиллик режаси барбод бўлди.

Олинган маълумотлар таҳлил қилинар экан, аксарият туманларда экинлар ҳисоботдан яшириб қолингани маълум бўлаяпти. Биргина мисол, Қорақалпоғистон бўйича 3834 гектар ерга экилган шоли ҳисоботдан яшириб қолинганлиги аниқланди. Бу — Тўрткўл туманида 31О, Беруний туманида 869, Амударё туманида 864, Хўжайли туманида 468, Қўнғирот туманида 272, Чимбой туманида 3О6, Қораўзак туманида 162 гектар майдонни ташкил қилади.

Жорий йилда сув ғоят кам бўлишига қарамасдан ундан тежамкорлик билан фойдаланишда ҳам боқибеғамликка йўл қўйилди. Айниқса, Бўзатов, Хўжайли, Чимбой, Қораўзак, Тўрткўл, Элликқалъа туманларида сувдан самарали фойдаланишда хўжасизликка йўл қўйилди.

Бу йил ғўза баргини сунъий туширишда ҳам қўшиб ёзишга йўл қўйилганлигини аниқланди. Масалан, Қорақалпоғистонга олиб келтирилган «Дропп-ультра» дефолианти билан Тўрткўл, Беруний, Элликқалъа, Амударё, Хўжайли, Шўманой, Қонликўл, Чимбой, Қораўзак туманларида 19 минг 664 гектар майдондаги ғўза барги сунъий равишда тўкилганлиги тўғрисида маълумот берилди. Аслида 14 минг 99 гектар ердаги ғўза баргини сунъий тушириш учун мазкур дефолиантдан фойдаланилган холос. Умуман республика бўйича 12О минг гектар майдондаги ғўза баргини сунъий тўкиш режалаштирилиб, амалда 75 минг 425 гектар майдондаги ғўзалар баргини сунъий тўкиш ишлари амалга оширилган. Устига устак бу тадбир ғоят сифатсиз ўтказилган. Яъни ҳар гектар ерга 12,5 кило ўрнига, 8,5 килодан дефолиант ишлатилган.

Қорақалпоғистонда сифатли уруғлик етказиб бериш бўйича кейинги йилларда анча ибратли ишлар амалга оширилди. Аммо, бу борада ҳам айрим нопок шахслар масъул ишга аралашиб қолиши сабабли қонунбузарликларга йўл қўйилаётганлиги аниқланди. Масалан, Хўжайли туманидаги уруғчиликка ихтисослаштирилган «Хўжайли» жамоа хўжалигида қовун уруғини тайёрлашга мўлжалланган маромида пишган, сараланган қовунларни бозорда сотиб юбориб, уруғлик олишга ярамайдиган қовунлардан уруғлик ҳозирланганини аниқланди. Шунингдек, хўжаликдаги 45 гектар майдонга экилган, «Оқ қанот» ҳашорати зарарланган бодрингдан уруғлик тайёрланаётгани очиб ташланди.

Деҳқонларга хизмат кўрсатиши лозим бўлган «Қорақалпоқагрокимёсаноат» бирлашмаси (раиси С. Саймонов), «Қорақалпоқагромашсервис» (раиси А. Бобоназаров), «Қорақалпоқнефтмаҳсулотлари» корхоналари, «Қорақалпоқматлубот» идоралари деҳқонлар оғирини енгил қилишда ҳам баъзан масъулиятсизлик билан иш юритмоқдалар. Бу эса умумий ишнинг самарадорлигига шубҳасиз катта путур етказди.

Қорақалпоғистон республикасида чорвачилик соҳасида олиб борилаётган ишлар кўнгилдагидек эмас. Моллар бош сони йилдан йилга камайиб бораяпти. Жорий йилда қорамоллар ўтган йилга нисбатан 2544 бошга, қўй- эчкилар 31616 бошга камайиб кетди. Шундай бир пайтда чорва молларини талон-тарож қилиш ҳоллари юз бераётгани ачинарлидир. Масалан, Мўйноқ туманидаги «Қозоқдарё» жамоа хўжалигининг чўпони С.Тожибоев қарамоғидаги 100 минг 596 сўмлик йилқилар камомади аниқланди. Шубҳасиз, жавобгар шахс суд томонидан тегишли жазосини олди. Аммо, ҳақли савол туғилади. Ана шу шахс жиноий ишга қўл урганига қадар маъмурият, тегишли ташкилотлар, жамоатчилик нега амалий чораларни кўрмади, иш чуқурлашиб жиноятга қўл уришгача бориб етди?

Шунинг учун ҳам Ўзбекистон Республикаси Прокуратурасининг кенгайтирилган ҳайъат мажлисида прокурорларга қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштиришга оид Президент фармонлари, фармойишлари ва ҳукумат қарорларининг бажарилиши амалиётини кучайтириш юзасидан кечиктириб бўлмайдиган аниқ вазифаларни қўйди. Бу вазифаларни амалга оширишда ҳуқуқ-тартибот идоралари иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишда тўсқинлик қилаётган, ўз вазифаларига совуққонлик билан қараб, давлатга иқтисодий зарар етказаётган ҳар қандай мансабдор шахс ва фуқароларни қонун олдидаги маъмурий, моддий ва жиноий жавобгарликка тортиш учун муросасиз кураш олиб бораверади. Шубҳасиз, бу кескин чоралар қишлоқ хўжалигининг барча соҳаларида ишларнинг яхшиланишига тармоқнинг кескин ривожланишига ўзининг ижобий таъсирини ўтказади.

Абду РАҲМОН,
«Ишонч» мухбири

ҲУҚУҚИЙ МАРКАЗ ТУЗИЛДИ

Қашқадарё вилояти Адлия бошқармасида «Ҳуқуқий билимларни ошириш ва жамоатчилик фикрини ўрганиш маркази» тузилди.

Марказда ҳуқуқ-тартибот органлари ходимларининг касб-малакалари оширилади, ўқувлар ташкил этилади. Унинг яна бир вазифаси - аҳоли ўртасида ҳуқуқий билимларни тарғиб қилиш, фуқароларнинг ҳуқуқий билимларини оширишдан иборатдир.

Энди ҳамма туман ва шаҳар ҳокимликлари ҳузурида марказнинг бўлимлари тузилади.

АҚЛИЙ МУЛК ҲИМОЯДА

Ўзбекистон Республикаси Муаллифлик ҳуқуқи Давлат Агентлиги (ЎзРААП) ва «Банкинформрейтинг» компанияси Евросиё жамғармаси ҳомийлигида 1997 йил 15 мартдан то шу кунга қадар Ўзбекистон Давлат муассасалари ходимлари орасида муаллифлик ҳуқуқи бўйича ўқув семинарлар ўтказиб келмоқда. Яқинда шундай семинарлардан бири бўлиб ўтди. Бу иккала ташкилотнинг асосий йўналишлари қуйидагилардан иборат.

Аввало ушбу ташкилотлар ҳақида маълумот:

ЎзРААП - ҳукумат идораси бўлиб, муаллифлар ва турдош ҳуқуқлар объектлари ўртасидаги муносабатларни тартибга солади. Муаллифнинг ақлий, мулкий ҳуқуқларини бошқариш билан шуғулланади. Муаллифлар ва турдош ҳуқуқлар объектларига юридик ёрдам кўрсатади. Ушбу ҳуқуқлар асосида Ўзбекистон Республикаси манфаатларини чет элда ҳимоя қилади.

Банклараро информ-рейтинг компанияси (МИРК) «Банкинформрейтинг» Ўзбекистон банклар ассоциациясига қарашли ташкилотдир. Унинг асосий мақсади - молиявий ахборотни, Ўзбекистоннинг бошқа бозорлари, шунингдек, интеллектуал мулк бозорини ҳуқуқий реформа процесслари асосида олиб боришдан иборат. Компаниянинг яна бир вазифаси - журналистика бизнеси, банк ишлари, ҳуқуқий масалалари бўйича ўқув тадбирларини ташкил этиб боради.

Евроосиё жамғармаси - ҳуқуқий, ташкилотдир. У тижоратдан ташқари бўлиб АҚШнинг Халқаро тараққиёт Агентлиги ва хусусий ҳомийлар орқали пул маблағи билан таъминланади. Бу жамғарма Янги Мустақил давлатларнинг иқтисодий ва демократик реформаларини ривожлантиришга қаратилган лойиҳаларни амалга оширишда маблағ билан таъминлаш асосида холисона ёрдам беради. Айни вақтда Ўзбекистонда ҳуқуқий давлат қуриш асослари яратилмоқда. Жумладан, республикамизда кейинги пайтларда муаллифлик ҳуқуқи ва турдош ҳуқуқлар тўғрисида янги қонунлар қабул қилинган бўлсада, лекин муаллифлар ва аҳоли ўртасида ушбу соҳа қонунчилигини тушунтириш яхши йўлга қўйилмаганлиги сабаб кўпгина муаммолар келиб чиқмоқда. Жумладан, Интеллектуал мулк объектларидан қонунсиз фойдаланиш юз бераётганлиги боис Республика ички бозорида «қароқчилик» йўли билан кино, видео, аудио маҳсулотлари сотилмоқда ва қонунсиз даромад олинмоқда. Кўпчиликка маълум бўлганидек «Ўзбекистон республикаси Давлат Божхона қўмитаси ташкил қилиш тўғрисида»ги Президент фармонида ҳам айнан, миллий бойлик ҳисобланувчи бадиий, маданий-тарихий ва археологик мерос буюмлари, ақлий мулк объектлари республикамизнинг божхона чегаралари орқали қонунга хилоф равишда олиб ўтилишига чек қўйиш ва чет элларда ноқонуний равишда ишлаб чиқарилган, нусхалари кўпайтирилган асарларни мамлакатимиз ҳудудига олиб киришларни тақиқлаш масалалари ҳам алоҳида кўрсатиб ўтилди. Юқорида айтилиб ўтилган семинарнинг асосий мавзуси ҳам айнан шу кўрсатмалар устида ишлаш жараёнларини ташкил этишдан иборат эди. Унда иштирок этган бир гуруҳ божхона ходимлари ва кенг жамоатчилик вакиллари ўзларини қизиқтирган «Муаллифлик ҳуқуқлари ва турдош ҳуқуқлар тўғрисида»,«Ноширлик фаолияти тўғрисида»,«Шаҳарсозлик ва архитектура тўғрисида»,«Журналистика фаолиятини ҳимоя қилиш ҳақида» ва бошқа бир талай маълумотларга эга бўлдилар.

Бугун мамлакатимизда амалга оширилаётган ишлар жараёни кенг. Маънавиятимиз улуғ, маданиятимиз юксак, ҳуқуқларимиз равон жамият сари интилаяпмиз. Бироқ, Ўзбекистонда ҳуқуқий давлат қуриш жараёнида тўсиқлар талайгина. Уни амалга ошириш учун ҳар бир инсон ўз фаолиятидан келиб чиққан ҳолда курашмоғи зарур. Юқорида зикр этилган ташкилотларнинг холисона ўтказилган ўқув семинарида ҳам кўриниб турибдики ҳуқуқларимиз, жумладан, Ақлий мулк ҳам ўз ҳимоясини, ўз қадрини топмоқда.

Ф.ЖУМАЕВА.

ДАВЛАТ ВА ХАЛҚ МАНФААТЛАРИ МУШТАРАК

Навоий вилояти Божхона бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари Улуғбек Муқимов билан суҳбат

— Улуғбек Рўзиевич, маълумки, шу йилнинг 8 июлида мамлакатимиз Президентининг Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитасини ташкил этиш тўғрисидаги Фармони ва Вазирлар Маҳкамасининг шу Фармон асосидаги қарори эълон қилинди. Булар шубҳасиз, божхона хизматини халқаро андозалар даражасида янада такомиллаштиришга хизмат қилади.

— Албатта. Республикамиз Президенти ва ҳукуматимиз бу масалага жиддий аҳамият бериб келмоқда ва бу бежиз эмас. Юқоридаги Фармон ва қарордан асосий мақсад божхона ишини ташкил қилишни яхшилаш, ягона божхона сиёсатини ўтказиш, республика божхона органларининг тезкорлигини ҳамда улар фаолиятининг самарадорлигини ошириш, мамлакат иқтисодий хавфсизлигини мустаҳкамлашда уларнинг ролини кучайтириш, шунингдек, божхона иши соҳасидаги халқаро ҳамжиҳатликни янада кенгайтиришдир. Яна шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, 1-чақириқ Ўзбекистон Олий Мажлисининг XVIII-сессиясида Божхона хизмати тўғрисидаги ва «Божхона таърифи тўғрисидаги» қонунлар қабул қилинганлиги ҳам бу борадаги катта воқеа бўлди.

— Улуғбек ака, ўз шахсий манфаатларини давлат ва жамият манфаатларидан устун қўйган, осон йўллар билан қонунни четлаб товар-моддий бойликларни мамлакатимиздан ташқарига чиқариб кетувчилар йўлида божхона ходимлари ишончли тўсиқ эканлигини бугунги кунда жуда кўпчилик англаб етаяпти. Вилоят божхона хизмати ходимларининг бу борадаги фаолияти ва унинг самарадорлиги тўғрисида ҳам тўхталсангиз.

— Афсуслар бўлсинки, бундай шахслар учраб турибди. Шу йилнинг 10 февралида Умаржон Абдуллаев бошқарувидаги М 30-71 НА давлат рақамли автомашина божхона кўригидан ўтказилганда божхона юк баённомасида кўрсатилганидан ташқари 974700 сўмлик 12990 килограмм томат пастаси ва 9500000 сўмлик бошқа рўзғорбоп буюмлар божхона расмийлаштирувисиз ноқонуний равишда РФнинг Санкт-Петербург шаҳрига олиб чиқиб кетилаётганида тўхтатиб қолинди. Унинг товар-моддий бойликлари мусодара этилди, ўзи эса 3 йил муддатга ахлоқ тузатиш ишига ҳукм қилинди.

Фуқаро Пиров Алишер Ғайратович бошқарувидаги КамАЗ-5410 русумли, 85-37 давлат рақамли автомашина тўхтатилиб божхона кўригидан ўтказилганда, транзит сифатида ўтаётган ушбу автомашинада божхона юк баённомасида кўрсатилган 10 та қуруқ мева маҳсулотларидан ташқари 1 дона портловчи ҳарбий граната ва 7,3 грамм «опий» гиёҳванд моддаси Россия Федерациясига ноқонуний олиб кетилаётганлиги маълум бўлди. 1997 йил 28 мартда А. Ғ. Пиров вилоят суди ҳукми билан 7 йил муддатга озодликдан маҳрум этилди.

Ёки бошқа бир мисолни олайлик.

1997 йил 10 март куни 3-темир йўл божхона маскани инспектори Эшниёз Нурбоев томонидан Туркманистон республикаси фуқароси Б. Сейтмаматов тўхтатилиб, у божхона кўригидан ўтказилганда, унинг ёнидан жами қиймати 75 минг 240 сўм бўлган, Бухоро амири вақтида зарб қилинган 17 дона кумуш тангалар, 3 дона 1924 йилда, 1925 йилда, 1926 йилда босилган «ярим сўм сўлкавой» кумуш тангалари, Эрон ва Афғон тангалари, бир дона Қозоғистонда XIX асрда ишлаб чиқилган болалар билагузуги топилган. Буларни Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари Вазирлиги ҳузуридаги Бадиий экспертиза бошқармаси аниқлаб, баҳолаб берди. Фуқаро Б. Сейтмаматовга нисбатан жиноий иш қўзғатилди. Тангалар ва билагузукнинг бадиий ва тарихий аҳамиятлари ҳисобга олиниб, Ўзбекистон Республикаси Давлат музейига доимий сақлаш учун топширилди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йил 31 октябрдаги 376-«Ўзбекистон Республикасида экспорт-импорт операцияларини муомаларидаги валюта назоратини амалга ошириш чоралари тўғрисида»ги қарорига асосан вилоят операцияларини назорат қилиш ҳам божхона ходимлари зиммасига юкланган. Бир йилдирки, биз бу масала бўйича шуғулланаяпмиз. 1997 йилнинг 23 май куни «Бухоро-Самарқанд» йўлида (М-37) Ҳайдовчи Қодирбой Дилмакбетов бошқарувидаги давлат рақами О-58-89 автомашина тўхтатилиб, божхона кўригидан ўтказилганда машинада кетаётган, 1971 йилда туғилган, Қирғизистон Республикаси, Ўш вилояти, Арен кўчаси 33-уйда яшовчи фуқаро Пакешов Канад Мукатбекович ёнидан 50000 доллар (АҚШ) борлиги аниқланди. Пассажир К. М. Пакешов божхона кўригидан ўтмасдан, АҚШ долларини яширганлиги учун унга нисбатан Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг 182-моддаси 1-қисми «А» банди билан жиноий иш қўзғатилди ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга топширилди. Умуман, йилнинг ўтган 8 ойи мобайнида 18 та шунга ўхшаш қонунбузарлик ҳоллари юзасидан жиноий иш қўзғатилиб прокуратура, судлов органларига юборилди. Бундан ташқари товар-моддий бойликларни белгиланган тартиб-қоидаларга хилоф равишда олиб чиқиб кетишга уринган 315 жисмоний шахс маъмурий жавобгарликка тортилди. Улардан олинган умумий жарима суммаси 413,8 минг сўмга тенгдир.

Ўтган даврда шунингдек, 324 марта тартиб қоидаларини бузишга уриниш қайд этилди. Уларга 470,6 минг сўм миқдорида жарима солинди. Тартиббузарларнинг кўпчилигини мансабдор шахслар ташкил этаётганлиги ташвишли ҳолдир (234 минг).

— Зиммадаги ўта масъулиятли вазифани бажариш божхона ходимларидан юксак касб маҳорат ва сиёсий маънавий-маърифий, шунингдек, мустаҳкам жисмоний тайёргарликни талаб қилади. Шу жиҳатдан олиб қараганда бошқармада қандай ишлар амалга оширилаяпти?

— Тўғри таъкидладингиз. Биз божхона хизматига энг муносиб кадрларни танлашга эътибор бераяпмиз. Бунда уларнинг ҳарбий хизматни ўтаганлиги, 30 ёшдан ошмаганлиги, иқтисодий ва юридик маълумотга эга бўлиши, Халқ хўжалиги тармоқларида ишлаганлиги, масъулиятли ва ватанга садоқатли эканлиги энг асосий мезонлардир. Айни пайтда бошқармамизда божхона хизматининг 20 йўналиши бўйича фаолият олиб борилмоқда. Бу эса кадрларни тайёрлаш ва қайта тайёрлашга доимий равишда жиддий эътибор берилишини талаб этади. Ходимларимизнинг Республика Давлат қўмитасининг ўқув маркази, ички ишлар вазирлиги академияси ва Миллий хавфсизлик хизмати институтларида ўқишни ташкил этиш ҳам кадрларимизнинг сифат даражаси юқори бўлишида қўл келиши шубҳасиз. Бундан ташқари уч нафар ходимимиз Тошкент Давлат иқтисодиёт дорилфунунида янгидан очилган божхона хизмати бўлимида таҳсил олмоқда. Биз келгусида бу йўналишдаги ишларимизни янада ташкиллаштириб бораверамиз. Ходимларимизнинг жисмоний жиҳатдан бақувват бўлишларидан жисмоний тарбия ва спорт машғулотлари билан доимий равишда шуғулланиб бориши катта ёрдам бермоқда.

— Бу йил республикамизда инсон манфаатлари йили деб эълон қилинган. Шундай экан, давлатимиз ва фуқаролар манфаатларини ҳимоя қилиш билан бир пайтда бошқармада ходимлар манфаатларини рўёбга чиқариш, уларни ижтимоий ҳимоялаш борасида қандай ишлар амалга оширилмоқда?

— Бошқармамизда бу муҳим вазифани бажаришга алоҳида эътибор берилаяпти. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 19 февралдаги 91-«Инсон манфаатларини таъминлаш борасида 1997 йилда ошириладиган чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорининг бажарилишини таъминлаш, вилоят божхона тизимида инсон ҳуқуқларини ҳимоялаш, уларнинг саломатлигини сақлаш, маънавиятни ўстириш ижтимоий-иқтисодий ҳимоялашни яхшилаш ҳамда Республика Давлат солиқ қўмитаси Бош божхона бошқармасининг 1997 йил 10 мартдаги (50) буйруғи ижросини таъминлаш мақсадида бошқармамиз бошлиғининг буйруғига асосан 14 банддан иборат кенг қўламдаги тадбирлар ишлаб чиқилиб амалга оширилмоқда. Жумладан, ходимларимизнинг тўй ва маъракаларида моддий ёрдам кўрсатилаяпти. Хизмат вазифасини бажариш чоғида ҳалок бўлганларнинг оилалари, жароҳат олган божхона хизматчилари ҳам моддий ва маънавий жиҳатдан қўллаб қувватланаяпти.

Олим ХЎЖАЕВ,
Абдумутал НОРБОЕВлар
суҳбатлашди.

ХАБАРЛАР

Яқинда Ғиждувон шаҳрида ҳуқуқ, солиқ ва божхона ходимларининг тадбиркор аёллар билан мулоқоти бўлиб ўтди.

Вилоят тадбиркор аёллари ташаббуси билан ташкил этилган бу тадбирда сўзга чиққанлар республикамиздаги қонунчилик сиёсати, янги қабул қилинган ҳуқуқий ҳужжатлар, тартиб-қоидалар, уларни ҳаётга татбиқ этиш йўллари, тадбиркорликни ривожлантиришнинг янги имкониятлари ҳақида атрофлича фикр юритдилар.

***

Қашқадарё вилояти газетхонлари ҳуқуқий нашрларига эга бўлдилар. Маълумки, мамлакатимизда ўтаётган ислоҳотлар ҳар бир фуқародан чуқур ҳуқуқий билимлар соҳиби бўлишни ҳам талаб қилади. Вилоят прокуратураси жамоаси ана шу эҳтиёжни ҳисобга олиб ўзининг «Адолат кучи» газетасини нашр қила бошлади. Унинг илк сони ўқувчилар қўлига тегди.

***

Самарқанд вилояти прокуратураси ходимлари Ўзбекистон республикаси Президентининг «Шахсий, ёрдамчи ва деҳқон хўжаликларини давлат йўли билан қўллаб қувватлаш, мамлакатни озиқ-овқат билан таъминлашда уларнинг аҳамиятини кучайтириш борасидаги чора-тадбирлар тўғрисида»ги фармонининг ижроси ҳамда шахсий, ёрдамчи ва деҳқон хўжаликлари учун ер ажратиб бериш чоғида тегишли тартиб ўрнатиш, хўжасизлик ҳолатини олдини олиш, ажратиб берилган ерлардан қандай фойдаланаётганлигини назорат қилиб боришда анчагина иш олиб бормоқдалар. Жумладан, мутахассислар аниқлашича вилоятдаги 436 гектар ердан ёмон фойдаланилаётганлиги маълум бўлди.

Натижада 130 та мустақил деҳқон хўжалигининг 450 гектар ер майдони хўжаликларга қайтариб берилди. 32 та деҳқон хўжалигида эса, худди шундай ҳолатлар учун 53 гектар ер майдони қисқартирилди. Биргина Паст Дарғом туманида 24 та деҳқон хўжалиги ўз йўналишлари бўйича иш олиб бормаганликлари, ердан самарасиз фойдаланганликлари учун улар фаолиятини тўхтатиш тўғрисида туман ҳокимлигига тақдимнома киритилди.

Маҳбуба ҲАЙИТОВА.

МАРКАЗИЙ ОСИЁ ЯНГИЛИКЛАРИ

Олмония Бундестагида Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбоевнинг «XXI аср бўсағасида» номли китобининг тақдимоти бўлиб ўтди. Китоб сўзбошисини таниқли сиёсатчи Олмониянинг собиқ Ташқи ишлар вазири Х.Геншер ёзган.

***

XX аср вабоси ҳисобланмиш СПИД касаллигининг тарқалиши борган сари кенгайиб бормоқда. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг шу касаллик бўйича назоратчисининг Алматидан хабар беришича Қозоғистонда ҳам бу даҳшатли касаллик авж олмоқда. Ҳозир Республикада 460 киши шу касалликка мубтало бўлган. Кейинги беш йил ичида касалланганлар сони ўн марта ошган. 12 киши эса шу дарддан вафот қилган. Республика ҳозир бошқа касалликларнинг кўплиги жиҳатидан ҳам МДҲ давлатлари орасида юқори ўринда туради.

***

Тожикистонда яна нохуш вазият вужудга келди. Олмония элчихонасининг хабарига асосланиб, Би-би-си радиосининг хабар беришича Душанбеда халқаро ташкилотларнинг ўғирлаб кетилган ходимларини қутқариш вақтида француз фуқароси Карен Мангга ўқ тегиб сўнгра у касалхонада вафот қилган.

***

АҚШ департаменти Тожикистондан ўз фуқароларини чақириб олишга қарор қилган. Бу қарорнинг қабул қилинишига республикадаги нотинч вазият сабаб қилиб кўрсатилган. Республикадан бошқа давлатларнинг фуқаролари ҳам кета бошладилар. Президент И.Раҳмонов бу аҳволдан таассуф билдириб, ҳукумат уларнинг хавфсизлигини сақлашга бутун кучини сарфлашини айтган.

***

Эрон радиосининг хабар беришича, Қирғизистонда 17 киши совуқдан вафот қилган. Булар асосан қари ва бемор кишилар бўлган.

Ўзбекистон ва жаҳон

ДЎСТЛИК ВА ҲАМКОРЛИК ЙЎЛИДАН

Куни кеча Ўзбекистонга Латвия парламенти — Сеймнинг раиси Альфредс Чепанис ташриф буюрди. Шу муносабат билан Латвиянинг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Андрис Вилцанс билан икки давлат ўртасидаги муносабатлар хусусида суҳбатлашдик.

— Жаноб Вилцанс, Ўзбекистон ва Латвия ўртасидаги сиёсий ва иқтисодий ҳамкорлик алоқалари ривожи борасида сўзлаб берсангиз.

— Ўзбекистон ва Латвия республикалари ўртасида ўрнатилган дипломатик муносабатлар тобора ривожланиб, чуқурлашиб бормоқда. Сиёсий, иқтисодий ва маданий соҳалардаги ҳамкорлик қирралари йил сайин ортмоқда. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг 1995 йилда Латвияга қилган илк расмий ташрифи икки давлат ўртасидаги муносабатлар тарихида муҳим воқеа бўлди. Ушбу ташриф давомида Ўзбекистон ва Латвия ҳамкорлигини ривожлантиришга қаратилган бир қатор муҳим ҳужжатларга асос солинди. Ўтган йили эса Латвия Президенти Гунтис Улманиснинг Ўзбекистонга расмий ташрифи бўлди. Тошкентда бўлиб ўтган музокараларда икки мамлакат ҳукуматлари ўртасида савдо-иқтисодий ва илмий-техник ҳамкорлик бўйича қўшма комиссияни ташкил этиш тўғрисида келишиб олинди. Бугунги кунда ана шу ҳукуматлараро қўшма комиссияга асос солишга қизғин ҳозирлик кетмоқда. Сонларга мурожаат этадиган бўлсак, Ўзбекистон билан Латвия ўртасидаги маҳсулот айирбошлаш ҳажми бу йили ўтган йиллагидан тўрт баравар ортди. Бу албатта катта кўрсаткич эмас, бизнинг имкониятларимиз бундан ҳам кўпига эришишимизни тақозо этади. Фикримча, икки мамлакатнинг савдо-иқтисодий ва илмий-техник ҳамкорлик бўйича ҳукуматлараро қўшма комиссияси фаолият кўрсата бошлагач, биз янада катта натижаларга эришамиз. Бир сўз билан айтганда, Ўзбекистон ва Латвия ўртасидаги муносабатлар муваффақиятли ривожланаётир. Айни дамда, ҳамкорлигимизнинг янада самарали бўлиши учун ҳар икки томоннинг ҳали фойдаланилмаган имкониятлари кўп. Уларнинг барини ишга солиш орқали икки давлат дўстлиги ва ҳамкорлигини янада ривожлантиришга эришамиз.

— Жаноб элчи, Латвия Болтиқбўйи республикалари орасида Ўзбекистон билан ҳамкорлик қилишга энг катта иштиёқ билдираётган давлатдир. Латвияни бизнинг юртимизга жалб этаётган омилларни санаб берсангиз.

— Бизни Ўзбекистонга жалб этаётган омиллар жуда кўп. Айтиш керакки, мамлакатингиздаги сиёсий ва иқтисодий барқарорлик, олиб борилаётган туб ислоҳотлар, бунинг устига меҳнаткаш ва ажойиб халқингиз ҳар қандай давлатни ўзига жалб этади. Ана шулар Латвияни Ўзбекистонга жалб этаётган асосий омиллардир. Бундан ташқари, Ўзбекистон улкан имкониятлар ва табиий бойликлар мамлакатидир. Биз Ўзбекистон билан иқтисодиётнинг ҳар бир соҳасида ўзаро манфаатли ҳамкорликни кучайтириш тарафдоримиз. Ўзбекистоннинг Латвиядан кўрадиган манфаатлари эса, бизнинг порт-шаҳарларимиз орқали Болтиқ денгизига ва дунё океанига чиқишдир. Латвия Ўзбекистонни денгиз йўли орқали дунё билан боғловчи воситадир. Ўз навбатида, Ўзбекистон биз учун Шарқ бозорига чиқиш йўлидир. Чунки ўзбек бозори орқали биз Марказий Осиё бозорига ва умуман шарқий мамлакатлар билан савдо-сотиқ қилишга чиқамиз.

— Шу ўринда Ўзбекистон ва Латвия парламентлари ўртасидаги алоқалар ривожи хусусида ҳам тўхталиб ўтсангиз.

— Албатта, мамлакатларимиз парламентларининг узвий алоқалари ҳам самарали ривожланмоқда. Ўтган йили Ўзбекистон Олий Мажлиси раиси Эркин Халиловнинг Латвия Республикасига қилган ташрифи ана шу ҳамкорлик алоқаларини кенгайтиришда муҳим омил бўлди. Ушбу ташриф чоғида икки мамлакат парламентлари ўртасидаги ҳамкорликни кучайтиришга қаратилган бир қанча муҳим ҳужжатлар имзоланган эди. Мамлакатларимиз парламентлари муҳим ҳуқуқий ҳужжатлар, қонун лойиҳаларини яратишда ўзаро маслаҳат айирбошлаш, мутахассислар юбориш борасида ҳам фаоллик кўрсатмоқда. Бундан ташқари, икки мамлакатнинг инсон ҳуқуқлари ҳимоясига қаратилган муассасалари ўртасидаги ҳамкорлик ҳам кенгайиб бормоқда. Жумладан, Тошкентда ташкил этилган инсон ҳуқуқлари бўйича Миллий марказ билан Латвиядаги инсон ҳуқуқлари Бюроси яқин ҳамкорлик алоқаларини боғлаганлар. Шу ўринда таъкидлаб ўтишим керакки, Латвия парламентининг раиси жаноб Чепаниснинг Ўзбекистонга ташрифи икки мамлакатнинг нафақат парламентлараро, балки бошқа соҳалардаги муносабатларини ҳам кенгайтиришга хизмат қилади. Жаноб Чепанис Тошкентда олиб борадиган музокаралари Ўзбекистон ва Латвия ўртасидаги кўптомонлама ҳамкорлик ва дўстлик ришталарини янада мустаҳкамлайди.

Хайрулло НУРИДДИНОВ
суҳбатлашди.

ЎЗБЕКЛАР ЖАҲОН КЎРГАЗМАЛАРИДА

Ўзбек халқи ўз тарихига бадиий-монументал ва амалий санъатнинг оламшумул ноёб асарларини яратди. Бу асарлар ҳанузгача қадар ўзларининг юксак бадиий услуби, гўзаллиги, шаклларининг нафислиги, яратувчиларнинг нозик дидли ҳамда теран фикрли санъаткор бўлганлигидан далолат бериб турибди. Бу ҳайратомуз манзарани биноларнинг ички ва ташқи безакларида, нафис кошинларда, бўртма ганж ўймаларида тош ва ёғочларга ўйилган сержилва нақшларда, металл ва чармга солинган турли гулларда, гиламлар, шоҳи-атласлар, сўзаналарнинг жозибали рангларида кўриш мумкин.

Ўзбеклар, — деб ёзган эди ўтган асрда буржуа элшуноси миссионер Н. П. Остроумов — тенги йўқ гилкор уста наққошлардир. Улар нозик ва гўзал нақш ишладилар. Фақат ёғочга эмас шунингдек, мармартошга, металлга нозик ва гўзал нақш солишлари, газламага ранг-баранг гуллар, геометрик шакллар туширишларига қараб уларнинг моҳирлигига қойил қоласан киши.

Ҳа, юртимизда қадим замонлардан буён аъло сифатли гўзал матолар чўғдай ёниб турган сержило гиламлар, олтин ва кумушдан лаъл ёқут феруз кўзли нақшинкор узук ва билак узуклар, камарлар, аёллар зеб-зийнатлари ва бошқа кўплаб буюмлар ишлаб чиқарилган. Бу асарлар бугунги кунга қадар ўзининг бадиий услуби жозибадорлиги, пишиқлиги, нафислиги ҳунармандларнинг ўз касбининг ўта моҳир усталари бўлганидан далолат беради. Республикамизнинг Бухоро, Самарқанд Тошкент Хива, Қўқон Шаҳрисабз каби қадимий шаҳарлари ҳунармандчиликнинг марказлари бўлган. Ўтган асрларда Ўзбекистон ўзининг сифатли пишиқ, сержило ҳунармандчилик буюмлари билан хорижий мамлакатларда ҳам маълум ва машҳур бўлган. Энг диққатга сазовор бўлгани бу ўлка ҳунар аҳлининг нозик ва нафис буюмлар тайёрлаб, уларни Туркистон, Бутун Россия ва жаҳон кўргазмаларида намойиш этилганлигидир. 1873 йил Вена, 1878 йил Париж, 1888 йил Копенгаген, 1889 йил Париж, 1893 йил Чикаго, 1897 йил Париж ва Стокгольм, 1900 йил Париж ва 1902 йил Глазго, 1906 йил Мелан, 1907 йил Бардо, 1910 йил Париж, 1914 йил Берлин ва Лондон кўргазмаларида ўзбекистонлик қули гул ҳунармандлар тайёрлаган маҳсулотларга олган олтин, кумуш, бронза нишонлари фахрий зарбоп тўн ёрлиқ ва дипломлари уларга берилган юксак баҳо эди.

Ҳақиқатан ҳам 1900 йил Париж кўргазмасига Ўзбекистондан ипак ва ипак буюмлари заргарлик, зардўзлик, мисгарлик, хилма-хил тўқимачилик намуналари — гилам, шолча, миллий эркак-аёл кийимлари, кундалик хўжалик уй-рўзғор буюмлари, деҳқончилик ва ишлатиладиган иш қуроллари юборилиб, намойиш қилинди.

Париж кўргазмасига Хива хонлигидан ҳунармандчиликнинг 16 соҳаси бўйича Бухоро амирлигидан эса Бухоро аҳолисининг касби-ҳунари, хўжалик ва турмушини тасвирловчи ҳунармандчилик ва элшуносликка доир 300 хил буюмлар юборилиб намойиш қилинганлиги архив ҳужжатларида қайд этилган. 1900 йили Санкт-Петербургда чоп этилган «Всемирная парижская виставка 1900 г. виллюстрациях и описаниях», деган китобнинг 161—162 бетларида қувончли шундай сўзлар ёзилган. «Агар 1900 йилдаги бутун жаҳон Париж кўргазмасида рус рассоми К. А. Каровин (1861—1939)нинг Туркистон панноси ўзининг улуғворлиги билан кўргазма ифтихори бўлган бўлса-да, аммо бизнинг юртдошимиз Мирза Барот Мулла Қосим ўғли томонидан Самарқанд ансамбли Регистон нусхаси ўзининг аниқлиги ва гўзаллиги жиҳатидан ундан устун чиқди. Ва кўргазманинг олтин нишони билан тақдирланди.

Шундай қилиб жаҳон кўргазмасида Самарқандлик оддий бир ҳунармандга берилган бу юксак баҳо, Мирза Барот Қосимовнинг хаттотлик ва рассомлик ҳунарида ўта моҳир санъаткор эканлигини яна бир Ўзбекистонликлар 1893 йили биринчи бор Американинг кашф этилганлигининг 400 йиллиги билан Чикаго кўргазмасида 1904 йили Миссури штатининг Олои шаҳридаги кўргазмада 1907 йили Бардо ва Милан шаҳарларидаги кўргазмаларда, 1914 йилда Берлин ва Лондон халқаро кўргазмаларида хориждагиларни ўзбек халқининг қадимий санъати, касби ҳунари ҳаёти ва турмуш тарзини, кўрсатадиган ҳунар маҳсулотлари билан яқиндан таништирдилар.

1937 йил Париждаги халқаро санъат ва техника кўргазмасида намойиш қилинган экспонатлар-бадиий каштачилик, зардўзлик, наққошлик, ўймакорлик, миллий кийимлар, кулолчилик, заргарлик буюмларининг такрорланмас намуналари духоба хонатлас кўпчиликнинг диққатини ўзига тортди. Ва юксак баҳоланди. Кўргазмада хонатлас ва беқасам усталарининг иш намуналари олтин ва кумуш нишонлар, Гран-при дипломи билан тақдирланди.

1955 йилда Париж кўргазмасида ўзбек миллий дўппилари, кашта сўзана, кулолчилик, заргарлик ва ёғоч ўймакорлиги 1958 йил Лондонда Хива гиламлари, 1960 йилда Брно (Чехословакия), Лейпцикда (ГДР) Пловдив (Болгария), 1972 йили АҚШнинг Нью-Йорк Вашингтон, Тошкент ва Самарқанд чинни заводларида ишлаб чиқарилган буюмлар, турли туман нафис сервислар, олтин, кумуш ва бронза нишонлари билан бир неча бор тақдирланган.

1983 йили Италиянинг Тоди шаҳрининг мэри Вальфиеро Будасси карнай-сурнай садолари остида Ўзбекистоннинг кўргазма лентасини кесгач, томошабинлар кўз ўнгида Ўзбекистон жилолари товланиб келди. Биз ғоят истеъдодли кишилар ўлкасини кашф этдик. У — Ўзбекистон деб аталади. Бу асарлар Италиянинг энг яхши музейларини безатди. «Раҳмат сизга ўзбекистонлик усталар. Қўлларингиз яратган ажойиб асарларингизни кўриб чексиз қувончларга тўлдик, — деган шундай дастхатларни Италиянинг Тоди шаҳрида очилган Ўзбекистон безак амалий санъати кўргазмасида бўлганлардан саккиз мингдан зиёд киши томошабинлар китобида ёзиб қолдирганлар.

Ўтган 1996 йилда Туркиянинг Анқара шаҳрадаги Ота Турк Маданий марказида халқаро халқ амалий санъати кўргазмаси очилди. Унда республикамиз жумладан Хоразм вилояти усталари томонидан яратилган кулолчилик, ёғоч ўймакорлик ҳамда бежирим ва чиройли гиламлар намойиш этилди. «Усто» бирлашмаси Хоразм бўлими уста кулоллари Раҳимберди Матжонов ва Султон Отажоновлар яратган зангори кулолчилик маҳсулотлари М. Султонова, С. Искандарова Г. Жуманиёзовалар тўқиган бежирим ўзига хос гиламлар, ёғоч ўймакор Ҳ. Ёқубовнинг нақшин қутичалари кўргазмадан жой олди. Улар Хоразм қадимий услуби асосида яратилган халқ амалий санъати маҳсулотлари кўргазмасида юқори баҳоланди.

Шундай қилиб мустақиллик туфайли Ўзбекистон ҳунармандлари ҳар йили жаҳон кўргазмаларига ранг-баранг маҳсулотлари билан янада кўпроқ ва фаол қатнашиб келмоқдалар.

Рашид БАЙТУЛЛАЕВ,
санъатшунос

КЎЗИ ОЖИЗЛАРНИНГ ЮРАГИ КЎРАДИ

Тошкент шаҳрида Чўпон отада кўзи ожизларнинг муъжазгина шаҳарчаси бор. Маҳалла қўмитаси раиси Очил ака Анорқулов хонадонига ташриф буюрганимда рафиқаси илиқ кутиб олди. Аҳила опанинг иккала кўзи ҳам ожиз эди. Тўрт фарзанднинг онаси.

— Худога шукр, фарзандларим соғлом, тунғич ўғлим Муҳаммаджон Тошкент темир йўл депосида токарь бўлиб ишлайди, — дейди Аҳила опа ёнида ўтирган кенжа қизини бағрига босиб. Аҳила опа ўз кечинмаларини ҳикоя қиларкан, хаёлимда барча кўзи ожиз оналарнинг ҳам ҳаёти гавдаланаверди.

3 декабрь — халқаро ногиронлар куни

— Яхшиямки меҳри дарё инсонлар кўп, — давом этади Аҳила опа. — Қолаверса давлатимиз томонидан кўзи ожиз ногиронларга доимо бағри кенглик билан ғамхўрлик қилинмоқда.

Аҳила опа Ўзбекистон Кўрлар жамиятининг четка ва картон маҳсулотлари ишлаб чиқариш комбинатида ишчи бўлиб ишлайди. Бу комбинатда картон қоғозлар, совға ёки буюмлар солинадиган қоробкалар, четкалар ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқарилади.

Очил ака ҳам зиёли инсон экан. Буни мен кутубхонасини кўрганимдаёқ сезгандим. У 3-гуруҳ ногирони, маданият институтини тугатган, илгари юқори лавозимларда ишлаган, ҳозирги кунда маҳаллани бошқаради.

— Маҳалламизда 462 хонадон бўлиб, унинг 60 фоизида кўзи ожизлар истиқомат қилади, — дейди Очил ака. — Шу кунда маҳаллага «Антикор» ишлаб чиқариш бирлашмаси оталиқ ёрдамини кўрсатаяпди. Яқинда маҳалла қўмитаси хоналари замонавий стол-стуллар билан жиҳозланди. Буни Ўзбекистон — Италия қўшма корхонаси «Совпластитал» жамоаси совға қилишди. Бундан ташқари чойхона, ошхона ва 400 кишига мўлжалланган тўйхоналар қурилиб, аҳолига хизмат қилмоқда.

Очил ака менга «Маҳалла» хайрия жамғармаси томонидан берилган ёрлиқни кўрсатди. Бунда ёзилишича, Тошкент шаҳар маҳаллалари орасидаги шахмат-шашка бўйича мусобақада кўзи ожизлар ҳам қатнашиб, биринчиликни қўлга киритган экан.

Чўпон отада кўзи ожизлар Маданият саройи ҳам бор. Саройда фаолият кўрсатаётган «Дил куйласин» халқ ансамблининг барча иштирокчилари ҳам кўзи ожизлардир. Толибжон ака Тураев раҳбарлик қилаётган бу ансамблда таниқли ҳофизлар, иқтидорли хонандалар бўлиб, булар Бахтиёр Нишонов, Мавлуда Дадабоева, Илҳом Эшонхўжаев, Рустам Асқаров, ака-сингил Илҳом ва Холида Назарқуловлардир.

— Бу саройда рус халқ хори ҳам фаолият кўрсатиб келмоқда, — дейди бадиий раҳбар Исроилжон Орипов. — Айниқса ёш ака-сингил Александр ва Ирина Гречихинлар хорни меъёрига етказиб айтишмоқда. Улар Ҳамза номидаги мусиқа билим юртида ўқишади.

Республика бўйича 31 мингдан зиёд кўзи ожизлар истиқомат қилади. Кўзи ожизларнинг 226 та бошланғич ташкилотлари ва 36 та ўқув ишлаб чиқариш корхонаси мавжуд. Кўзи ожизлар иш билан таъминланган.

— Албатта, камчиликлар йўқ эмас, 1 миллион сўмликдан зиёд маҳсулотларимиз ҳалигача сотилмаган, — дейди Кўзи Ожизлар жамияти Марказий бошқарувининг раиси Жумабой Шоматов. — Бу маҳсулотларни тезда сотиш мақсадида Ўзбекистон Кўзи Ожизлар жамияти марказий бошқарув қошида савдо уйини ташкил этганмиз. Эндиликда савдо уйини кенгайтириш ва бошқа филиалларини кўпайтириш вазифаси турибди. Кўзи ожиз ногиронларга айрим шароитларни яратишда уларни ижтимоий ҳимоялашда Наманган, Самарқанд, Андижон ва бошқа шаҳар ҳокимлари ҳам ўз ёрдамини аямаяптилар, уларга миннатдорчилик изҳор этаман.

Жумабой акадан ўзининг ёзган шеърларидан беришини илтимос қилдим. Чунки Ҳусан ака Ғиёсов менга раисимиз шеърлар ҳам ёзади, деган эдилар. «Юрак билан кўриб турибман» шеъридан сатрлар келтираман:

Шўх дарёдек ғайратим тошқин,
Гул ҳаётга бўлганман мафтун.
Кўз ожизу, лекин қалб бутун
Юрак билан кўриб турибман.

Мунаввар РАШИДОВА.

"ПГС" фирмаси қуйидагиларни сотиб олишни таклиф этади:

КИЧИК НОВВОЙХОНАЛАР
(4 хилдаги: соатига 160,80,32 ва 8 буханка нон пишириш қувватига эга),
ЭЛЕКТР КАЛОРИФЕРЛАР, ОШХОНАЛАР УЧУН ЭЛЕКТР ПЛИТАЛАРИ, САУНАЛАРНИ ИСИТИШ УСКУНАЛАРИ

Фирма ВН-2 вентиляторларини ва нихромларни сотиб олади.

Мурожаат учун манзил:
Тошкент шаҳри С.Раҳимов метро бекати.
Тел.: (3712) 79-14-29, 79-38-54.

ҚЎЛ ЖАНГИ БИРИНЧИЛИГИ

Пойтахтимиздаги «Динамо»спорт жамиятида қарийб тўрт кун давомида республика ички ишлар вазирлиги ва миллий хавфсизлик хизмати ходимлари ўртасида спартакиададар дастуридан ўрин олган Ўзбекистон биринчилиги мусобақалари бўлиб ўтди. Унда барча вилоятлардан (шунингдек пойтахтимиздан) 25 жамоада 100 дан зиёд ички ишлар вазирлиги тизимидаги спортчилар иштирок этишди. 6 та вазн тоифасида ўтказилган мусобақалар кескин ва шиддатли баҳсларга бой бўлди. 75 кг вазнли жангчиларнинг финал учрашуви кескин ўтди. Унда андижонлик Фарҳод Холмуродов ва тошкентлик Мурод Худойқуловлар биринчилик учун курашдилар. Фарҳод карате-до бўйича шу йилги жаҳон чемпионатининг кумуш медаль совриндори, йирик халқаро турнирларнинг ғолиби. Мурод ҳам унга мос рақиб. Финал учрашувида томошабинлар ҳар икки спортчини ҳам қўллаб туриши, уларни янада руҳлантириб шиддатли ва кескин ҳаракатлар билан зални жонлантириб юборди. Фарҳоднинг рақибига нисбатан маҳоратлироқлиги, катта мусобақалардаги тажриба ва кўникмалари қўл келиб, рақибининг устидан ғалаба қозонишига сабаб бўлди. Мурод Худойқулов иккинчи ўрин билан кифояланди.

Шунингдек, ҳар бир вазнда ҳам финал баҳслари ҳаяжонли ҳамда қизиқарли ўтди.

Юсупов Зуфар (65 кг), Ҳолиқов (70), Позилов (80), Баҳром Саидов (85), Пирматов (+85) лар Республика биринчилигининг ғолиблари бўлишди. Шунингдек, Бойбутаев (65), Дониёр Урмонов (70), Ботир Рўзматов (80), Абдураҳмонов (85), Иминов (+85)лар иккинчи, Баҳромов (65), Шуметко (70), Урдабаев (75), Эргашев (80), Боиров (85), Ахматқуловлар (+85) учинчи ўрин эгалари бўлишди. Умумжамоа ҳисобида миллий хавфсизлик хизмати ходимлари жамоаси мусобақанинг юқори поғонасидан жой олишди.

СЎЗ МУСОБАҚА ИШТИРОКЧИЛАРИГА:

Рустам ИЛҲОМОВ — Республика қўл жанги федерацияси бош котиби:

— Рустам ака, мусобақанинг моҳияти ва вазифалари нималардан иборат эди-ю, кўзланган мақсадга эришдингларми?

— Ҳа, албатта. Мусобақани ўтказишимиздан асосий мақсад, ички ишлар тизимидаги, миллий хавфсизлик хизмати ходимлари, умуман, қонун муҳофазаси ходимлари ўзларининг жанговар вазифаларига доимо тайёр туришлари ва уни ўз вақтида адо этишлари керак. Улар шунга тайёрми, йўқми, шуни аниқлаш мақсадида шу мусобақани ўтказдик ва ўйлайманки, ҳар бир ходим бунга жуда яхши тайёрланган.

Иккинчидан, келгусида халқаро миқёсдаги катта-катта мусобақаларда беллаша оладиган спортчиларни ҳозирдан кўриб, кузатиб, саралаб олиш.

— Қўл жанги спорти бўйича сўнгги йилларда қўлга киритилаётган ютуқлар ҳақида нима дея оласиз?

— Умуман, қўл жанги спорти карате, кикбоксинг, ушу, дзюдо каби кўплаб спорт турларидан келиб чиққандир. Ҳар бир спортдан керакли машқлар, техник маҳоратлар олинган. Ютуқларга келсак, Республика қўл жанги федерацияси ташкил этилиши ва спортимизга нафақат хизматчи ходимлар, балки кўплаб ёшларнинг қизиқиб келиши ҳали спортимизнинг янада оммалашиб, юксалишининг муҳим омилидир.

Фарҳод ХОЛМУРОДОВ — мусобақа ғолиби. Карате-до бўйича 1997 йилги жаҳон чемпионати кумуш медал соҳиби.

— Карате-до билан шуғулланар экансиз. Қўл жанги мусобақасида иштирок этиш қийин кечгандир?

— Унчалик эмас, мен ўзи каратистман. Қўл жанги бўйича мусобақада биринчи бор тушишим. Аммо ғолиблик шоҳсупасига чиқиш осон бўлмади.

— Рақибингиз ҳам кучли эди. Буни тан оласизми?

— Албатта. У мен билан тенгма-тенг курашди. Баъзида устунроқ ҳам келди. Лекин омад қуши менинг бошимга қўниши насиб этган экан.

Баҳром САИДОВ — миллий хавфсизлик хизмати ходими. Мусобақа ғолиби. Эркин кураш бўйича Республика чемпиони.

— Қўл жанги мусобақаларида аввваллари ҳам иштирок этганмисиз?

— Йўқ, устозларим тавсияси билан биринчи бор қатнашишим. Ўзим эркин кураш бўйича мусобақаларда иштирок этганман.

— Рақибингиз Тошкент шаҳар ички ишлар бош бошқармаси хизматчиси Абдураҳмонов қўл жанги бўйича кучли спортчиларнинг бири. Қолаверса, ўтган йили шу мусобақада, ўз вазнида ғолиб бўлган. Уни мағлубиятга учрашининг сабаби нимада бўлди?

— Ҳақиқатдан ҳам у кучли рақиб эди. Лекин эркин кураш ҳам, қўл жанги ҳам якка кураш турига киради. Унинг жуда ҳам катта тафовутлари йўқ. Мен рақибим билан курашганда кўпроқ эркин кураш усулларини қўллашга ҳаракат қилдим ва шу орқали ғолиб бўлдим.

— Мусобақадан олган таассуротларингиз?

— Мусобақа савияси ўтган йилдагилардан ҳам юксак савияда ўтказилди. Қатнашчиларнинг тайёргарликлари ҳам ўтган йилдагидан жуда яхши.

— Раҳмат, доимо омад сизга ёр бўлсин.

27-30 ноябрь кунлари Тошкентдаги «Динамо» залида Тошкент шаҳар жисмоний жамоалари ўртасида «Динамо биринчилиги» мусобақалари бўлиб ўтди. Шахсий ўринлар учун бўлган баҳсларда Юсупов (65 кг), Урмонов (70), Худойқулов (75), Позилов (80), Саидов (85), Пирматов (+85)лар биринчи ўрин эгаси бўлишди. Бойбутов (65), Юлдашев (70), Урдабаев (75), Рўзматов (80), Абдураҳмонов (85), Иминов (+85) ларга иккинчи, Алантбаев (65), Мингалиев (70), Худоёров (75), Маметов (80), Шерматов (85), Ахматқулов (+85) ларга учинчи ўрин насиб этди.

Миллий хавфсизлик хизмати ходимлари умумжамоа ҳисобида барча жамоаларни ортда қолдириб, мусобақа шоҳсупасининг юқори пагонасини банд этишди.

Дониёр ЮСУПОВ

Sport ●

ПЕЛЕ - «ҲАММА ДАВРЛАРНИНГ ЭНГ КУЧЛИ ЎЙИНЧИСИ»

Яқинда Интернет орқали «Жаҳоннинг энг яхши футболчиси» танлови ўтказилди. Унда 100 мамлакатдан 500 миллион киши қатнашиб, ўзлари яхши деб ҳисоблайдиган спорт устасини номини айтганлар. Ушбу танловни икки йилда бир марта ўтказилиши мўлжалланган. Унинг шартига кўра кўрсатилган номзодлар ўйинни уч йил аввал тўхтатган бўлишлари керак. Танловда асосан 25 номзоднинг исми кўпроқ учраган. Экспертлар булардан энг кучли 5 кишини ажратишган. Бразилиялик машҳур ўйинчи Пелега биринчи ўрин насиб этган ва у «Ҳамма даврларнинг энг кучли ўйинчиси» деб тан олинган. Иккинчи-бешинчи ўринларни: Бест, Чарльтон, Круифф, Мўрлар эгаллашган.

Ўзбекистон қурилиш ва қурилиш ашёлари саноати ходимлари касаба уюшмаси Марказий қўмитаси Марказий қўмита маҳкамаси ходими З. Ш. Ҳасановага укаси **ДЎСТМУҲАМЕДОВ КОМИЛ ШЕРОВИЧ**нинг бевақт вафот этганлиги билан таъзия изҳор қилади.

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ МУАССИС
ИШОНЧ

Бош муҳаррир:
Саидакром САИДВАЛИЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Л.ГУЛЬ, Э.ЁҚУБОВ, Ф. МУЛЛАЖАНОВ, М. ОТАҚУЛОВ, А.СИЛЕЕНКОВ, А.СУЛТОНОВ, М.ТУЛАГАНОВА, Р.УБАЙДУЛЛАЕВА, Б.УМУРЗОҚОВ, А.ФАРМОНОВ, Ф.ҲОЖИҚУЛОВА, Ҳ.ШАЙХОВ, Ф.ШОҲИСМОИЛ, З.ҚОДИРОВ.

Бош муҳаррир қабулхонаси-56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари-56-52-89
Масъул котиб - 56-52-78
БЎЛИМЛАР:
Касаба уюшмалари ва иқтисодиёт-56-82-79. Ахборот ва спорт-56-87-63. Маънавият ва маданият - 56-82-79. Хатлар, оммавий ишлар ва мухбирлар билан ишлаш - 56-85-43.
Тижорат ва ҳуқуқ -56-85-66.
ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Жиззахда - 3-82-18, Наманганда - 6-22-10, Самарқандда - 35-64-24, Фарғонада - 24-58-43, Урганчда - 6-03-40, Қаршида - 5-33-71.

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.
Сотувда эркин нархда.
Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» (собиқ «Правда Востока») кўчаси, 24-уй.
Нашр кўрсаткичи: 133; 134

Газетага 1994 йил 14 январда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 5 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. ҳажми 2 босма табоқ

«Шарқ» нашриёт—матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 4 1—уй.

Буюртма Г— 0832. Босишга топшириш вақти — 21.00 Топширилди 21.00. Масъул навбатчи : Барно СУЛТОНОВА 1 2 3 4 5 6